

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru Românii și
 străinătate:
 Pe un an . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

Două lumi.

Arad, 4 Martie.

Dacă e să judecăm după ziare starea de spirit dela începutul războiului în țările cari au intrat în luptă, ar trebui să constatăm o însuflețire unanimă, o contopire a tuturor divergențelor interne de ordin politic, economic sau cultural într'un uriaș avânt unitar. Nici un popor n'a fost niciodată mai consolidat, după mărturisirea gazetelor și a bărbatilor dela cârmă, ca la izbucnirea acestui cumplit flagel. O singură gândire, o singură simțire, o singură voință. Partidele politice din diferite țări, — chiar cele socialiste — s'au grăbit, ca, suspendându-și programele varii, să dea mână de ajutor celor dela cârmă, să muncească în cadrele unui singur program vast: acela de a duce la izbândă țara. Dacă vom ceti rapoartele despre manifestările războinice ale populației din diferite state ne-ar fi foarte greu să spunem care popor n'a dorit războiul, sau mai bine, care n'a fost gata să se apere între orice eventualități. Dintr'un singur suflet — cel național — isvora o uriașă însuflețire. Un singur fel de a vedea și a simți era în toate straturile societății, am putea spune: o singură lume. Nu numai în Germania de pildă, ci chiar și în Rusia. Cel puțin, la constatarea aceasta ajungem pe urma ziarelor.

Războiul era deci așteptat ori poate chiar dorit de popoare? Atunci, la izbucnirea lui, nu era considerat ca un flagel, ca o nenorocire, ca o reîntoarcere la barbarism, cum e considerat azi? Sau doară sim-

țământul comun al popoarelor în fața războiului n'a fost tâlcuit fidel de ziare și bărbatii de stat?

Nu putem crede așaceva, deși, cu siguranță, articolele de gazetă nu pot rămânea ca documente istorice ale situației sufletești a popoarelor în pragul războiului actual. Pressa, în astfel de împrejurări, ridică diapasonul, dacă nu din alt motiv cel puțin pentru a intimida pe potrivnic. Ni s'a dat doar chiar ocaziunea să vedem cum se zeflemiza în pressa unor țări însuflețirea din alte țări potrivnice, cum era trasă la îndoială bunăcredința pressei străine.

Rămân însă, lăsând la o parte pressa, rămân fapte cari, produse la izbucnirea războiului și în lunile lui cele dintâi, ne fac să ne oprim la aceeași constatare: o unitate de gândire, simțire și voință s'a înstăpânit într'adevăr în sufletele popoarelor amenințate de războiu. Credem însă că aceasta unitate n'a isvorit din faptul că un popor sau altul a dorit ori a așteptat războiul, ci numai și numai din porunca instinctului de conservare. Nime n'a avut atunci răgazul să se gândească ce-i războiul, în ce nenorociri cufundă lumea. În fiecare țară se vedea numai primejdia străină ce poate să se reverse peste moșia și averea națională. Și, e poruncă a firii, ca în fața primejdiilor celor mari oamenii cari au aceleași interese să se declare și să se arete solidari.

E destul să ne gândim la însuflețirea cu care publicul petrecea la gări pe cei cari plecau pe câmpul de luptă, la dragostea și delicatețea de sentiment cu care erau priviți cei dintâi răniți, pentru a putea constata că o singură inimă bătea în toți, că ne aflam în fața

unei singure lumi de oameni; cei de acasă și cei din tranșee o singură lume. Se suspendase aproape toată activitatea socială care nu era în legătură cu războiul, societatea de acasă nu mai voia să știe de altă viață decât de ceea ce interesa și lumea dusă la război, sau tăia în interesele acesteia. Afară doar de solitari întunecați cari se dădeau și atunci în vânt după interesele lor private.

Azi, la un an și jumătate dela pornirea războiului, câte lucruri nu s'au schimbat! Cu fiecare zi ce prelungește războiul, se diferențiază tot mai evident cele două lumi. Cea de acasă și cea din tranșee. Încă de mult se putea ceti în gazetele popoarelor în luptă cum răniții nu-s mai întâmpinați cu delicatețea dela începutul războiului, cum un soldat cu piciorul amputat capătă cu greu un loc de șezut în electric, cum s'au împușinat țigările, prăjiturile.

Cu cât se lungește războiul, cu cât crește obicinuința, lumea de acasă se întoarce în măsură tot mai mare la vechile îndeletniciri și par a face totul pentru a uita, pe cât se poate, că-i războiu. În unele state a trebuit să intervină puterea celor dela cârmă să modereze setea de petreceri a celor rămași acasă, închizând localuri de voe bună, oprind anume beuturi. În Franța apar broșuri scrise de cei mai distinși publiciști cari au menirea să readucă însuflețirea și unitatea de gândire, simțire și voință care a fost la izbucnirea războiului, să facă mereu atentă societatea de acasă că-i războiu, că cei mai buni ai lor sângerează pe câmpurile de onoare. Au menirea să oprească diferențierea în două lumi a poporului francez: cea din tranșee și cea de acasă.

Pe platoul Doberdo.

— Amintiri. —

Din cauza plumbilor cari veneau din flanc și adeseori răneau pe soldații din tranșee se făcură o mulțime de traverse ridicate din saci umpluți cu pământ, cari întru câțva deveniră o piedecă însemnată pentru gloanțe și un scut foarte bun pentru ostași. În fiecare deschizătură de acestea dintre două traverse era loc pentru 2—3 ostași, cari de regulă își acopereau locul cu pânzele de cort și deveneau ca niște colibioare cu ferestre înguste pe cari stăteau puștile cu gurile îndreptate către dușman. În dealungul tranșeelelor nu se vedeau decât tot astfel de colibioare micuțe lipite una de alta în cari își duceau amarul și zilele chinuite bieții ostași și de unde pândeau ori și ce mișcare a dușmanului.

Intr'o colibioară de acestea durmea ghemuit într'un colț, cu capul pe o ladă cu munițiune, sergentul Filip Munteanu. Alături de dânsul veghia ostașul Ion Bălean, cu pușca scoasă pe ferestruța către dușman, în vreme ce gândurile îl învăleau în volbura lor vijelioasă și-l transportau, departe în vremurile fericite, în vremurile de pace, fără vărșări de sânge, pe cari i se părea că le-a visat și nicicând nu le-ar fi trăit.

Era în crepătul zilei. Cerul era limpede și senin, iar înspre răsărit începu a fi năpădit de isvoarele de lumină cari alungau umbrele nopții, hăt de

parte în zarea apusului. Văzduhul era liniștit, numai puștile descărcate de ostași oboșiți și somnoroși, se auzeau rar și monoton. O pasere — lucru curios — care cu tot focul ce se deslănțuia adeseori pe platoul pietros, totuși nu a fost speriată și alungată din părțile acelea, ci în zile mai liniștite, când tunul bubuia mai rar ea începea a cânta cu atâta duioșie, iar cântarea ei părea o rugăciune către Creator, ca să-și reîntoarcă din nou bunătața sa, asupra omenimei redându-le pacea cea sfântă și mult dorită. Prin tranșee, unde și unde se ridicau capete de ostași cari îndată se așezau după saci, ca gloanțele inamicului să nu le îngăure.

Sergentul Filip Munteanu dormia dus, dar dela o vreme începu a se svârcoli și a se sbate în somn scoțând niște horcăieli înăbușite încât ostașul Ion Bălean se sperie. O clipă nu știu, că ce s'a întâmplat. La început crezu că vr'un glonț străbătând prin saci l'a rănit. Repede puse mâinile pe el și-l scutură:

— Don sergent, don sergent ce ai?... de ce gemi așa de tare?..

Sergentul sări spărios din somn și punând mâinile pe pușcă întrebă:

— Ce-i, ce s'a întâmplat?... Iară vin?... ha?... unde sunt?..

— Nu, nu-i nimic don sergent, nu vin, ci eu te-am trezit din somn, căci tare rău te-ai sbuciumat și credeam, că vr'un glonț afurisit te-a rănit.

Sergentul Filip Munteanu își lăsă pușca și se frecă la ochi.

— Am visat un vis urât!..

— Bagseama de aceea gemeai atât de greu.

— Am visat că Italienii au dat năvală peste noi. Eu singur mă luptam cu vre-o zece, dar nu-i puteam birui. Ei cu baionetele ridicate voiau să mă străpungă, dar așa de bine mă apărăm, că nici unul nu mă putea atinge. Atunci zării că din mijlocul lor răsări un chip femeiesc. Era Ileana, care făcând câteva semne din mâni toți se daseră înapoi, iar ea pășind spre mine îmi grăi:

— Nu ridica capul... auzi nu-l ridica, că n'are să fie bine... și 'n urmă mă trezii!..

Sergentul Filip Munteanu rămase adâncit în gânduri, cu privirile îndreptate într'un loc.

— Cine știe ce însemnează și aceste visuri, că atâtea visez și eu de câteori ațipesc, de altădată mă prinde o groază. Dar nici nu poți visa ceva mai bun, ceva mai frumos, când zi de zi trebuie să stai cu moartea în sin... — grăi ostașul Ion Bălean.

Dela o vreme sergentul grăi:

— Ioane, culcă-te, știu că vei fi ostănit.

Ion Bălean se ghemui într'un unghiu și trăgându-și mantaua ostășească peste cap, îndată și adormi în vreme ce sergentul cu privirile țintite pe mica deschizătură unde îi sta pușca, din nou se cufundă în gânduri. Afară era liniște. Puștile pocneau

Nu vom cerceta acum mai amănunțit care e cauza diferențierii în două lumi a populației unei țări, faptul însă nu se mai poate nega. Azi cei mai mulți cred că fac destul poruncii de solidaritate cu cei din tranșee dacă contribuie la o colectă în favorul orbilor, schilaviilor, orfanilor sau văduvelor. O fac chiar bucuroși, s'au adunat spre scopuri caritative sume cari — altădată — ar fi părut fabuloase. Bani dau bucuroși cei mai mulți pentru cei din lumea tranșeelor, părându-li-se că așa se degajează de alte datorii, de pildă de a susține și o unitate de simțire cu cei duși și puși în primejdie de moarte.

Dacă rămânem neplăcut surprinși de această împărțire în două lumi, dacă luăm în nume de rău celor ce trăesc în sărbătorirea vieții pe când cei mai buni ai lor se bucură de praznicul morții, totuși nu putem spune că aceasta diferențiere ar fi nefirească. Primejdia, acum, nu mai pare, în nici o țară, mare ca în clipa cea dintâi, războiul pune la grea încercare simțimentele cele mai tari și mai curate, obicinuița știm că-i un dușman de moarte al tuturor pornirilor bune — iată tot atâtea motive cari explică depărtarea tot mai mare dintre cele două lumi: a tranșeelor și cea de acasă. Cât de firească, rămâne totuși tragică. Și pentru acest tragic nu e vinovat în sine nici soldatul, nici cetățeanul de acasă, nici firea omenească ci acei cari, păcătuiind greu împotriva acestei firi, au deslănțuit asupra lumii cel mai mare flagel.

Erzerum.

Rău am face, dacă, în felul de a vorbi despre dușman, ne-am lua după ziare.

Dușmanul trebuie judecat drept. Bagatelizându-l, ne bagatelizăm pe noi înșine. Nu e doar nici o vrednicie, ca uriașul Goliat să învingă pe David,

Așa și cu căderea Erzerumului.

Rău am face, dacă ne-am mângăia cu poveștile, că aceasta cetate turcească din Asia minoră ar avea numai o importanță locală, de căderea căreia Turcilor nici că le

pasă. Dinpotrivă. Trebuie să examinăm cu minuțiozitate, ce urmări poate avea căderea fortăreței impresurate, atât asupra Turcilor, azi cei mai prețioși și cei mai încercați aliați ai noștri, cât și asupra noastră, adică asupra fronturilor europene. Trebuie să ne doară durerea aliaților noștri, trebuie să le dorim, să nu-i urmeze altele, trebuie să-i îmbărbătăm frățește, să-și stringă rândurile și să recucerească în cel mai apropiat viitor cetatea rezistenței lor.

Urmările căderii?

Nu se pot prevedea. Se poate prevedea însă — tactica cea mai nouă a antantei: *scopul, de-a transpune punctul de gravitație al încaderii universale, din Europa în Asia*. Putem fi deci liniștiți pe o vreme oarecare, noi, cei din Europa. Fantoma ofensivei generale pe toate fronturile europene, pare a se îndepărta de noi.

Paternitatea ideii, de-a transpune din Europa în Asia centrul de gravitație al luptelor, desigur se va discuta mult în presa apuseană. Pe la mijlocul celui dintâi an de războiu, antanta, se spune, avea aceasta „idee”. Plănuia o mare ofensivă dela răsărit spre apus, considerând armata puterilor centrale, — inclusive Turcia, intrată pe atunci în horă — ca o totalitate indisolubilă. „Părerile” însă erau divergente. Se pretindea, că frângerea Germaniei ajunge. Frângerea ei va rezulta prăbușirea tuturor. Cei ce sperau în aceasta înfrângere au învins, și idea ofensivei dela răsărit spre apus a rămas baltă.

Ca totdeauna însă, puterile centrale au prevenit antanta și de astădată. În toamna anului 1915 au pornit ele ofensiva dela apus spre răsărit, și astfel antanta e *silită* să revină la vechea-i „idee”. Sunt semne, că revine cu toate forțele, adunând Rusia în Caucaz elita armatei sale, iar Anglia trimițând în Egipt aproape jumătate din cele câteva milioane de recruți noi, pe cari încă nu i-am zărit apărând nicăiri pe fronturile europene...

Poate că antanta rezonează așa: în Europa, puterile centrale, ocupând linia de mijloc, fac cu cea mai mare ușurință dislocarea trupelor de pe un front pe altul: dislocarea

trupelor din Germania în Asia minoră însă nu va merge atât de repede. Nu ni-e dat să cunoaștem intențiile strategilor, însă evenimentele cele mai noi din Asia par a ne confirma bănuiala: antanta năvălește spre sdrobirea Turciei, Turcia fiind aripa extremă a puterilor centrale. Enorme forțe rusești, îngrămădite în Caucaz, coborîrea Rușilor prin Persia (Hamadan) spre miazăzi și înaintarea Englezilor din Mesopotania (Felahie, Kut-el-Amara) spre miazănapte, cu gândul mărturisit de a se uni cu armata rusească, ca apoi împreună să pornescă spre Constantinopol, — sunt azi fapte, ce ies din domeniul combinației și se pot socoti ca o realitate, de care trebuie să ținem seamă. E cunoscută părerea Italiei, dela intrarea ei în războiu, că: „*decât cei vre-o 100 km. peste Galipoli la Constantinopol, mai ușor se pot face cei vre-o 1000 de km. prin Caucaz și Egipt spre Constantinopol*”. În acest din urmă caz căderea Constantinopolului însemnează sdrobirea Turciei, în cazul de mai nainte (prin Dardanele) cucerirea Constantinopolului n'ar avea decât o valoare morală, fiind, după intrarea în acțiune a Bulgariei, posesiunea Constantinopolului greu amenințată atât din Balcani cât și dinspre Asia minoră.

În căderea Erzerumului trebuie să vedem deci hotărîrea fermă a antantei, adică a armatelor ruso-engleze unite, de-a frânge mai întâi Turcia, fiind fronturile europene cu neputință de spart. Va să zică trebuie să vedem o mărturisire a slăbiciunii, din partea antantei!

Acuma, antanta face ultima încercare. De nu izbutește, a „perdut partida”.

Desigur antanta, consecventă intenției diabolice de a lungi războiul până și peste cinci ani, speră, ca măcar în un an de zile... să ajungă dela Erzerum, Kut-el-Amara și de pe insulele din coasta mediterană a Asiei minore unde mai nou descalecă Francezii, — *la Constantinopol*, iar de aci, în alt an... cu ajutorul trupelor dela Salonic, cărora abia atunci le va veni rândul — *la Dunăre*. Antanta speră. Dar, vorba veche: omul își propune, Dumnezeu dispune.

monoton, iar păsărica ciripea imnuri vesele răsăritului, de unde năvăleau valuri de lumină peste globul pământului. Alături de dansul se auziau șoaptele celorlalți tovarăși de luptă, cari ca și dansul steteau ghemuiți așteptând dușmanul să se apropie. Când și când câte un glonț rătăcit se isbea de piedecile de sârmă spinoasă ale „călăreților spanioli” făcându-i să sdrâncănească.

Pe sergentul Filip Muntean gândurile îl învălmășeau și-l duceau pe valurile lor neliniștite departe în vremurile apuse. Se gândia la acele vremuri, când goarneau și clopoțele bisericilor în tânguirii triste vestea popoarelor, că țara e în pericol și că ostașii trebuiau să prindă arma în mână și să alerge acolo unde datoria îi chema. Se cugeta la bocetele femeilor și ale fetelor și la ochii umeziți de lacrimi al bătrânilor cu pletele încărunțite și cu bătrânețele sprijinite în toiag. Gândurile îl duseră și la Ileana, la fata al cărei chip adânc i se întipărise în inimă. Scoase atunci din buzunar o cârtică, o deschise și privind la chipul Ileanei din poză, pe care o purta cu dansul ca pe un talisman și-l păstra ca pe o comoară. Privea cu dor la ochii ei zimbitori și negri, la fața ei grăsunie și la buzele acelea cari i-au dat săruturi fierbinți. O privea și ofta. Ofta, căci ea era singura ființă pe care o iubea cu atâta dor și de care s'a despărțit cu atâta jale.

Se gândea la ultimele ceasuri pe cari le-au petrecut împreună și la momentele despărțirii.

Era într-o seară de vară. Soarele obosit și îndușat de mulțimea lacrimilor ce se vărsase în ziua aceea, se adâncea domol, departe în zarea apu-

lui ca să lumineze alte țări mai vesele pe unde lumea era mai fericită și pe unde numai pacea cea sfântă domnea. Noaptea de vară se lăsa tainică, înfricoșată par'că, de mulțimea bocetelor femeiești, cari îi spintecau liniștea și tăcerea obișnuită. Luna se ivi sfioasă răspândindu-și argintul razelor sale peste marea de verdeață a grădinilor.

De cu ziua îi șoptise Ileana la ureche:

— Filipe, îndeseară te aștept sub mărul din grădină... să vii...

Și se cugeta el la glasul ei argintiu, la cuvintele ei îndușate și la ochii ei frumoși, cari înotau în lacrimi.

Când înserase și luna sta deasupra culmilor, Filip trecu prin dosul grădinilor, sări vre-o două prilaze, în urmă începu a se strecura ușor, ca o pisică sălbatică pe iarba moale de sub umbra prunilor. Ileana sta răzimată de măr și-l aștepta să sosească. Un mănunchiu de raze de lună se furișară peste fața ei umedă de lacrimi, cari se scurgeau din ochii ei frumoși și negri ca noaptea cea adâncă. Din când în când își ștergea lacrimile cu șurțul. Când Filip se apropie de dânsa, ea tresări ușor.

— Ai venit Filipe... atâta putu grăi și căzând la pieptul lui izbucni într'un plâns dureros și înăbușit de și cămașa se scutura pe dânsa.

El încercă a o mângăia cu cuvinte îmbărbătătoare, dar simțea cum cuvintele i se îngrămădeau în grumazi și acolo se opreau. Ofta dureros și în vreme ce cu stânga o sprijinea la pieptul lui, cu dreapta îi mângăia obrazele ei grăsunii, fierbinți și părul cel negru răslețit pe frunte în şuvițe. Dela o vreme îi grăi:

— Ileană nu plânge... de ce plângi?...

— Mi-e greu Filipe, mi-e tare greu, că trebuie să ne despărțim... și cine știe ne vom mai întâlni vre-odată ori nu?

Ileana își șterse lacrimile și plânsul i-se opri. Își puse mâinile în mâinile lui în urmă cu ochii ei triști pătrunși de o iubire înflăcărată îl privi în față. El încă își îndreptă privirile în ochii ei și așa remaseră vreme în delungată fără a-și putea grăi un singur cuvânt. Numai ochii li se înțelegeau numai în ei li se oglindeau suferințele sufletului și durerea nețărmurită din inimi. Și cât de mult știau ei să-și spună unii altora, numai una nu știau, că se vor mai întâlni cândva, ori nu?

Ea își răzîmă capul de pieptul lui, iar el îi trecu o mână pe după grumazi, în vreme ce cealaltă i-o duse la sâni bulbucăți. Și atât de mult se lipea de dansul încât îi simțea până și bătaia inimii. Se mai priviră odată lung, în urmă buzele li se împreunară într'un sărutat fierbinte, lung și dulce. Acesta era primul lor sărut. Fiori de dragoste, fiori de fericire îi străbătu atunci în întreg corpul când simți buzele ei moi și calde între ale lui, iar obrazele catifelate lipite de ale lui.

— „Ileană, îmi ești dragă ca soarele, îmi ești dragă mai mult ca viața mea... dar... — oftă adânc... — dar mă duc... trebuie să mă duc... și nu este putere care să mă poată opri... și cine știe Ileană ne-om mai întâlni noi vr'odată să fim unul altuia ori nu?... Cine știe... cine știe?”

— „Iară eu Filipe ce mă voi face fără tine?... Ce am să mă fac căci numai pe tine te iubesc?!”

Și să nu uităm, că din grația lui Dumnezeu, inițiativa luptelor, o avem încă tot noi, puterile centrale.

*

Dacă n'ar fi vorba de aliații noștri, cari sufăr, ar trebui să ne bucurăm din toată inima, noi Românii mai ales, de cea mai nouă întorsătură — poate, decisivă!!!! — a evenimentelor rășboinice.

Nizuința Rușilor spre Constantinopol, prin Azia, înseamnă renunțarea la nizuințele lor spre Constantinopol, peste Ardeal și România. Cine știe, neamul românesc scapă în aceste zile de o primejdie seculară.

Sever Dan.

A. S. arhiducele Carol Francisc Iosif: nădejdea noastră.

Limba românească în armată.

Un moment istoric: Moștenitorul tronului de vorbă cu soldații regimentului românesc nr. 64.

Cu deosebită plăcere publicăm corespondența asta ce ne sosește astăzi:

Frontul rusesc, 25 Februarie.

Des a fost pusă în secolii trecuți iubirea, credința și vitejia Românilor față de tron și patrie la încercare. Proverbiala „Kaiser treue Nation” nu a dovedit niciodată mai splendid proverbialele sale însușiri, ca în rășboiul mondial.

Corpurile de armate românești au fost acelea, cari au avut datoria a opri în Carpați povoiul rusesc. Tot aceste corpuri sunt acele, cari după împlinirea strălucită a datoriilor în Carpați, cu grabă au fost trimise prin Germania, ca să oprească năvala Rușilor în imperiul acesta.

Drept mulțumită, nu au întârziat atât moștenitorul tronului nostru, Arhiducele împărătesc Carol Francisc Iosif, cât și împăratul Germaniei, Wilhelm al II-lea, acum e anul, a recunoaște și mulțumi în persoană a celor soldați, cari au împlinit fapte așa de strălucite.

De atunci a trecut mult timp. Noi de atunci am respins inamicul numeric cu mult mai superior nouă, sute și sute de km. îndărăpt până în miezul patriei sale. Dumnezeu, atotștiutorul știe numai câte zeci de lupte cu isbândă am dat de atunci, care faptă a noastră e mai măreață, cari sunt cei mai mari eroi, câte zeci de mii de frați au murit moarte de erou, lăsând după dâșii atâți copii orfani, femei văduve și părinți fără nici un sprijin, câți dintre noi sufer prin spitale și numai câți au mai rămas cu gloriile în jurul steagului nostru.

Iar acum, după ofensiva fără păreche toți superiorii regimentelor românești: comandantul de brigadă, divizie, corp de armată etc., ba chiar și fiul împăratului Wilhelm al Germaniei, prințul Friedrich Leopold, iar azi moștenitorul tronului nostru Arhiducele împărătesc Carol Francisc Iosif în numele bătrânului monarh și al său au alergat la noi, ca să își exprime recunoștința și mulțumita lor pentru faptele săvârșite.

Precum după o luptă grea comandantii împreună cu soldătimea, care a mai rămas, aleargă unul la altul și se bucură împreună de isbândă, așa și moștenitorul nostru de tron a alergat să se bucure cu noi de noua și grandioasa operă executată.

Un moment istoric a fost pentru noi azi, când am văzut că moștenitorul tronului nostru nu a avut lipsă de un traducător al exprimării bucuriei și mulțumirei sale față de Românii distinși ci însuș a întrebat pe fiecare frate decorat după fapta sa eroică, de unde e de acasă, e căsătorit, câți copii are etc. și fiecare l'a înțeles deplin, răspunzându-le în dulcea lor limbă românească, mulțumindu-le și bătându-i pe umăr pentru faptele lor eroice. Iar Alteța Sa era pătruns până la lacrimi, când îi spuneau frații că: „Eu am primit medaliile pentru Carpați, eu pentru Ungaria, eu pentru Lemberg, Czarzew, Kansk, Radom, Ivangorod, Golat, Suchodol, Baranowici, pentru că am prins atâția și atâția grenadiri, am fost primul în tranșeele inamicului, am prăpădit atâția și atâția Ruși m'am strecurat printre Ruși din prinsoare etc.” Tot fapte,

una mai măreață decât alta, tot fapte scrise cu sânge scump românesc în cartea istoriei.

Bucuria noastră, a fiecăruia Român de aici acum e însă nemărginită, inimile noastre bat acum în piept ferbinte, căci chiar noi cu gura noastră și în limba noastră românească i-am spus moștenitorului de tron, că ce am isprăvit în decurs de 2 ani, dar totodată ne-am convins, că Alteța Sa împărătească ne știe dorul și durerile și că e de o părere cu noi, că a sosit timpul când trebuie aliate și răsplătite.

Avem dar o nădejde mare și cu lacrimi de bucurie în ochi împărțim celor de acasă, că vărsarea sângelui român își va avea deplina și apropiata recompensă și că să aibe nădejde deplină în „Nădejdea noastră.”

Vasile Barbu,

locotenent, adjutant al reg.
64 de Orăștie.

Anglia s'a opus închierei păcii belgo-germane.

Destăinuirile președintelui Sindicatului ziaristilor belgieni.— Regele Belgiei somat să convoace parlamentul.

Arad, 4 Martie.

Ziarul *La Belgique Indépendante* care apare la Geneva și al cărui primredactor este d. Jean Bary, președintele sindicatului ziaristilor belgieni, publică un articol „Pacea”, semnat de d. Jean Bary, care scrie următoarele:

„Știm că acum o lună au avut loc tratative între Germania și Belgia, Anglia și Franța interesând viitorul Belgiei. Germania a admis să evacueze Belgia și teritoriile franceze ocupate până la Meuză.

Aliații ar fi trebuit însă să se oblige de-a nu mai ataca pe Germani prin Belgia; de ambele părți se stabilise să se dea despăgubiri de rășboiu Belgiei pentru pagubele suferite. Belligerantii ar fi declarat solemn că vor respecta și unii și alții neutralitatea și independența Belgiei.

Tratativele au fost conduse de un distins membru al diplomației belgiene și condițiunile

Numai o dragoste cunosc și aceasta este a ta. Vai săraca de mine, pe cine am să mai aștept sub măr, dacă tu nu vei mai fi pe aceea?... Pe cine am să pândesc până va trece pe sub ferestrele mele dacă nu pe tine?...?

Și biata fată isbucni într'un plâns clocotitor, iar isvoarele ochilor i se deschiseră pentru nouă părăiașe de lacrimi, cari picurând pe mâinile lui le simțea arsura.

Și cât de bine își aducea aminte sergentul Filip Munteanu de toate acestea, ca și când numai cu o zi mai înainte s'ar fi întâmplat. Privea la chipul din poză și ofta. Ofta din greu, căci pieptul și-l simțea apăsător, ca de o piatră mare și grea.

Afară era tot liniște, numai câte un tun bubuia în depărtări, iar granata vâjâind trecea departe, cine știe în care parte a platoului. Câte un glont de pușcă spinteca văzduhul fluerând, dar aceștia erau floare la ureche și nici din gânduri nu-l puteau turbura, atât de mult se obicinuise cu ei. Își mai aruncă odată privirile pe deschizătura cea mică, le roti pe deasupra tranșeele inamice și văzând că totul e liniștit, din nou se cufundă în contemplarea chipului Ileanei. Se gândea la clipele despărțirii, la sărutările ferbinți și nesfârșite și la lacrimile ei cele amare.

Când s'a despărțit de dânsa, a mai privit odată înapoi și par'că tot o mai vedea cum sta sub frunzișul mălului celui bătrân și-și ștergea cu șurțul ochii cei frumoși și umeziți de lacrimi.

Dureroasă a fost despărțirea lor, căci în inimile lor cari se iubeau cu foc dragostea se nfrânse. Ei, dar de atunci au trecut zile multe, multe. Și

viforul rășboiului l'au purtat pe aripile lui dintr'o parte într'alta prin focuri grele de tunuri și de puști și pe drumuri obositoare și fără de sfârșit. Nu odată a dat piept cu dușmanul și întotdeauna s'a purtat vitejește. La atacurile cu baioneta, câte piepturi de ale dușmanului le-a străpuns, dând drumul la isvoare calde de sânge și câte capete a sfărâmat cu stratul puștii, nici nu ar fi știut spune. Acasă era blând și nu ar fi îndrăznit să clinească pe semenul său nici cu o vorbă, rășboiul însă rămâne rășboiu. Acolo trebuie să fi cu inima împietrită și să seceri victi omenesti în dreapta și în stânga, ca să nu fi tu ucis de mâinile inamicului. Dar pentru faptele lui vitejești superiorii nu l'au trecut cu vederea, ci i-au împodobit pieptul cu marea și frumoasa medalie de argint.

Ca o gondolă fără cârmaci, pe carea valurile neliniștite o răsbeau în toate părțile, așa plutea el pe valurile gândurilor, cari îl purtau din amintire în amintire.

Cu toate că omul de multeori ajunge în cele mai primejdioase locuri, iar moartea îl încunjură și-l amenință din toate părțile cu coasa ei hidoasă, totuș în inima lui mai rămâne o licărire nestinsă carea îl mai leagă de cele lumești și aceasta este nădejdea, care se stinge deodată cu zilele lui. Așa și sergentul Filip Munteanu cu toate că în fiecare clipă putea fi rupt în bucățele de vre-o granată, ori răpus de vr'un glont, totuș mai nutrea nădejdea revederii, cu odorul sufletului său, cu Ileana. Își privi decorația, în urmă se cugetă că oare ce va zice Ileana când îl va vedea? Cât de măreață va fi și ce bucurie mare va avea când va ști că el s'a

purtat ca un erou? Și așa sergentul se cugeta mereu înainte până când o granată care pică în apropierea tranșeele, isbucnind într'o detunătură înfricoșată îl făcu să tresară. Privi cu fruntea încrețită și cu carnea înfiorată la norul negru de fum ce se ridica în sus întunecând văzduhul și asculta la sdrăncăniturile bucăților de oțel din granata sfărâmată cari se isbeau de pietri.

Și urmară alte detunături și altele, până când nu se auzia alta decât un vuet cumplit care urla în tocmăi ca mugetul unei vijelii cumplite.

Ostașii cu inimile bătând și cu nervii iritați, stăteau ghemuiți în tranșee cu privirile îndreptate spre locurile dușmane, nepierzând din ochi nici o mișcare a lor. Și granatele cădeau cu nemiluita când de din josul, când de din susul tranșeele. Unele însă isbeau și în tranșee și atunci sacii de pământ sburau în sus, ori îngropau de vii pe bieții eroi, cari o clipă nu-și slăbeau arma din mâni. Răcnete dureroase se auziau atunci din gurile celor greu răniți, dar nimenea nu îndrăznea a le sări într'ajutor, căci îndată ce erau zăriți urma potopul șrapnelor și al gloanțelor așa că ori și care îndrăzneț ar fi fost, devenea fiul morții.

Și focul acesta pustiitor ținuse ore îndelungate. Cele mai multe granate însă se pierdeau în pustiu, căci de își ajungeau ținta toate, suflet de om nu ar fi rămas viu în tranșee.

Infricoșatul vuet ce scormonea văzduhul îl făcu pe Filip Munteanu să-și uite de visele sale frumoase și să nu mai cugete la nimic. Privea numai la tranșeele dușmane. Știa că inamicul pregătește un nou atac. Tovarășul său Ion Bălean se trezi din

au fost primite și la Paris. La Londra ele nu au fost însă primite și astfel tratativele au eșuat complet”.

În legătură cu aceste tratative, d. Jean Bary adresează în *La Belgique Indépendante* o scrisoare deschisă către regele Albert al Belgiei.

Iată câteva pasagii din această scrisoare deschisă:

„Trăim zile de nesiguranță, pline de svonurile fantastice ale unora și ale altora. Nu știm nimic ce se întâmplă! De ce mai luptăm mai departe? Ce mai așteptăm Belgia? Ce mister învăluie misticele cuvinte „Până la urmă?”

Majestate, dacă Belgiei i-a fost dat să sângereze pentru Franța amenințată, fie. Dar acum, când Germania ne promite evacuarea teritoriilor ocupate și a celor franceze până la Lüemburg, ne întrebăm ce mai așteptăm?”

In aceeaș scrisoare, regele Albert e somat să supună parlamentului belgian chestiunea păcii, căci parlamentul numai e în drept să se pronunțe asupra viitorului statului. Momentele favorabile nu trebuiesc lăsate. Trebuie să se fie seamă de voința celor 7 milioane de locuitori și nu de voința celor câțiva patrioți cari trăiesc în bine și belșug la Havre”.

Un alt articol din *La Belgique Indépendante* d. Bary spune că Anglo-Francezii nu sunt capabili să recucerească Belgia pentru Belgieni.

El combate pe colonelul Repington, și arată că Englezii cari spun că luptă pentru independența Belgiei, nu s'au amestecat în războiu decât fiindcă au crezut că le va succeda să sdrobească pe Germani pe mare și pe uscat. Acum, întrucât Germania admite să redea teritoriile ocupate, de ce se opune Anglia la acceptarea acestei soluțiuni îmbucurătoare?! Diplomatiei Belgiei nu-i este permis să fie legată mai departe de aceea a triplei, care caută să satisfacă numai interesele ei proprii.

Patrioții cari agită la Havre din hoteluri luxoase, uită că în Belgia ocupată sunt milioane de Belgieni cari suferă greul războiului în timp ce la Havre se duce o viață trândavă și liniștită, ferită de orice primejdii.

Ca încheiere, d. Jean Bary compară alianța dintre Anglia și Franța cu cea a calului cu călărețul. „Calul în acest războiu e Franța, iar călărețul e Anglia. Bietul cal va purta până va putea pe călăreț. Când calul va fi obosit, să nu se creadă că nobilul călăreț îl va lua în spinare”.

somn. Vuietul era prea cumplit, iar detunăturile prea înfricoșate, așa că nici o leacă nu mai putu închide ochii. Știa și el, că ce se pregătește, pentru aceea își scoase pușca pe mica ferestruță. Și fără a mai grai unul o vorbă steteau și așteptau.

Dela o vreme focul artileriei mai continuă, dar atunci din tranșeele inamice și ieșiră afară bersaglierii cei cu pălăriile mari și în strigăte de: „Eviva Savoya!... Eviva Italia!” o porniră înainte. Ofițerii cu săbiile scoase răcneau sălbatic „Avanti!” și tot îmbărbătau ostașii, ca să meargă înainte.

Din tranșeele noastre începu atunci să izbucnească un foc ucigător, iar gloanțele prinseră a sbura într'un potop orbitor spre șirele dușmane, cari dau tot înainte. Atunci începură și tunurile noastre să mugească și să verse foc. Licăriri de flăcări isvorau din granatele explodând, cari svârleau pe bieții Italieni în sus dimpreună cu pietrele sfărâmate. Și începură ei a se prăbuși la pământ unul după altul, ofițerii însă mereu îi îmbărbăta și le striga: „Avanti, Avanti!”

Sergentul Filip Munteanu sta la ferestruța mică cu pușca în mâni și o descărca repede. Nu ținea atâta în soldați, cât în conducători. O clipă numai ținea, în urmă apăsa degetul pe trăgaci, pușca detunând isbea înapoi, iar în clipa următoare îl vedea pe cel luat la țintă cum se prăbușește la pământ. Și așa o ținea el într'una, dar dușmanii erau mulți și cu cât mai mult se prăbușeau cu atât mai mulți răsăreau din tranșee. Nesfârșita mare de pietri albe dintre tranșee începu să negrească de mulțimea cadavrelor. Alții iarăși răsbiți de focul ucigător al mi-

tralierele și al svârlitoarelor de mine își trânteau pușca de pietri și o croiau înapoi într'o fugă nebună. Mulțimea însă înainta pas de pas. Detunături, răcnete, țipete și o învălmășeală bizară și infernală se deslănțui între tranșee. Fumul granatelor se ridica în nori negri clăbucind prin văzduh, așa că soarele privind prin acești nori se înroșea întocmai ca sângele, ce se scurgea pe pietri din inimile înflăcărâte ale bieților ostași căzuți, cari se svârcoleau printre bolovani întocmai ca niște șerpi sdrobiți. Priveliștile erau înfricoșate, iar mugetul tunurilor se asemăna cu mugetul unei furtuni turbate. Groaznică și înfricoșată era vijelia ce se deslănțuise pe acele locuri și părea că acum se implinesc cuvintele apocaliptice despre sfârșitul lumii.

Ei dar pentru câte suflete n'a fost această învălmășeală sfârșitul lumii, căci cu toate că gloanțele curgeau potop pe deasupra lor, iar granatele scormoneau pietrele, ei nu mai auziau, nu se mai înspăimântau și nu mai simțeau nimic.

Cu cât dușmanul înainta mai mult, ostașii noștri și mai cu zor își descărcau puștile. Unii se apropiaseră de sârmele spinoase ale „călăreților spanioli”, dar acolo și rămăneau cu piepturile ciuruite de gloanțe.

Sergentul Filip Munteanu își descărca pușca fără răgaz. Și nici un glonț de al lui nu se pierdea în pustiu. Învălmășeala și lupta inversunată atât de mult îl preocupă și-l înflăcăra încât nu-și da seama despre dânsul. Când văzu că dușmanul năvălește cu o furie oarbă spre tranșeele lor și el își prinse

Arad, 4 Martie.

Note politice.

Suflul primăverii.

In aer se simte duhul primăverii, duhul reînnoirii vieții în natura amorțită peste iarnă.

„Ziua de 2 Martie de pildă”, scrie Pesti Napló, organ opoziționist, în nrul de ieri, „însemnează deschiderea unui nou capitol în istoria lumii. O putem constata aceasta nu numai pentru că în această zi se intronează un nou sistem de luptă submarină, dar și pentru că toți simt, și nu numai noi, ci întreaga lume, că poșta universală a vântului de primăvară răspândește în lume vestea astor fel de evenimente cari însemnează un nou stadiu al războiului. Un nou stadiu și un astfel de stadiu, că după el nu se poate aștepta că are să mai sosiască vre-un alt stadiu...”

Moscovitismul și deputatul sas Neugeboren.

Guvernamentalizatul deputat sas din Sibiu, Emil Neugeboren, se ceartă într'un prim articol din Pester Lloyd cu moscoviții cărora le contestă dreptul de patronaj asupra popoarelor de rasă slavă, deci dreptul de luptă pentru propagarea panslavismului.

Foarte corect purcede agresivul deputat sas dela Sibiu. Se pare că nu dă greș când judecă fenomenele și perspectivele îndepărtate.

Socialismul actual.

Evoluția socialismului este considerabilă în timpul războiului. Socialiștii s'au acomodat deabinelea împrejurărilor nouă, poartă arma, sting la vieți, că alta n'au ce să facă. Și totuși mai pretind că socialiștii nu se desbracă de principii, nici acum.

Népszava publică un avertisment al „partidului

social-democrat din Ungaria”, în care spune „muncitorilor” și „tovarășilor de principii”:

„Mulți tovarăși probați în luptă fac serviciu militar, și trebuie să ne îngrijim de înlocuirea lor, cu forțe nouă ale celor de acasă”.

Nu este vorba de principii, ci de breaslă.

Puterile beligerante în Balcani.

Din Die Zeit:

„Trupele austro-ungare în timpul din urmă, acoperite de flotă, au alungat pe Muntenegrini, au cucerit Lovcenul, întreg Muntenegrul și nordul Albaniei, au luat Durazzo și cea mai mare parte a litoralului ostic al Adriaticei îl au în posesiune. Italienii n'au putut să se împotrivesc, flota lor „dominantă pe Adriatică” s'a mulțumit să transporte în adăposturi sigure trupele împrăștiate sârbești și muntenegrine. Noi înaintăm, învingem dușman după dușman, Italienii însă sunt mândri că pot face servicii de transport...”

Un scriitor iscusit, care și-a uitat însă de neamul său: Aage Madelung

In editura Fischer din Berlin au apărut în volum corespondențele de războiu ale danezului Aage Madelung, angajat de ziarul Berliner Tagblatt pe frontul de luptă răsăritean. Sub titlul Mein Kriegstagebuch strânge scrisorile de războiu cari vorbesc despre evenimentele militare din Carpați, dela invazia rusească până la lupta dela Gorlice. Tablouri interesante, impresii puternice ale ciocnirilor, psihologie amănunțită a suferințelor prizonieri de războiu, cuvinte admirabile despre binecuvântata Ungarie pe a cărei câmpie pe la început de Maiu „nesfârșite lanuri de grâu se clatină în talazuri verzi” (p. 204). Câtă scânteiere de imagini, câtă culoare în acest scris abil. Dar îți câștigi convingerea că Aage Madelung este un scriitor maghiar ultrașovinist, și, nu-i poți bănui originea pământului insular din Baltică.

Jandarmii Ungariei sunt cel mai bun material de oameni (p. 41), soldați antrenați, notează el în această carte. Societatea maghiară din comitatele nordului Ungariei care se trudea să-i lase cea mai bună impresie, a reușit să-l capeteze că țara asta este impoporată cu oameni culti cari vorbeau franțuzește și englezește și nu „de hoți de țigani”, deci o „țară pacinică” (p. 22).

Trecând peste aceste simpatii față de Maghiari, să scoatem în relief atitudinea acestui scriitor față de Ruteni, numiți „apostoli ai moscovitismului”. Pe lângă seninele părți ale cărții găsim și aceste rânduri:

„Ei — Rutenii — au fost deja în timpul păcii trădători. Când însă se va termina acest războiu, se impune ca să se înceapă o politică ungară care

pusca în mâni și începând a răcni ca un scos din mînti: „Pe ei feciori!... nu le dareți răgaz să se apropie!” ieși afară deasupra tranșeele. Atât l-a trebuit, căci un glonț bine țintit îi și sfredeli fruntea, ducându-i cu dânsul partea de dindărapt a craniului dimpreună cu creeri cu tot. Pușca îi căzu din mâni, iar el cu viața stinsă se prăbuși pe spate în tranșeu. Și s'a stins așa de repede ca flacăra unei lumânări într'un vânt puternic.

Tovarășul său Ion Bălean abia prinse de veste despre ieșirea lui din tranșeu, când îl și văzu prăbușindu-se la pământ. Voi să-i dea ajutor, însă era prea târziu, căci suflul dintr'însul își luase sborul spre sferele senine pe unde sufletele nu se ucidău în războaie. Il privi oftând cu jale în urmă se întoarse la locul lui.

Lupta curgea inversunată, curgea turbată înaintea, iar văzduhul mugea cumplit. Dela o vreme însă ostașii noștri răsbiră pe dușman care fu nevoit a se retrage din nou în șanțurile sale. Despre toate acestea însă sergentul Filip Munteanu nici habar nu avea, ci sta întepenit, cu ochii mari deschiși și cu privirile îndreptate spre albastrele limpezi, unde se părea că vede o altă lume, mai bună, mai fericită.

Dămian Izverniceanu.

să îndepărteze pe Schismatici dela orice liberalism..."

Și iată-l descoperit pe marele scriitor danez.

No toți Rutenii sunt trădători, ci majoritatea lor sângerează pe fronturile de luptă ale monarhiei.

România în așteptarea terminării marilor operațiuni de războiu.

Pressa rusească despre România. — Politica de posibilități. — D. N. Filipescu nu va merge la Berlin. — România se poate bizui pe o armată excelentă. — Modificarea legii excepționale în România. — Un căpitan din statul major român în misiune specială. — Benzin și petrol din România pentru armata elvețiană.

Arad, 4 Martie.

În legătură cu comentarul despre impresia ce a produs la București luarea Erzerumului de către Ruși semioficiosul bulgar „Utro” spune între altele, că față de împrejurările actuale, guvernul român este ferm decis să menție neutralitatea cel puțin până la terminarea marilor operațiuni de războiu, și nu va lua nici un angajament de ordin politic față de nici una din grupele beligerante.

*

Oficiosul rus „Pravitel'svenii Westnik” publică sub titlul „Forțele armate a României” următoarele:

— „România, ca și Grecia, nu se poate sustrage dela calea pe care i-a fixat-o soarta. Germanii nu mai pot tolera lipsa de claritate din partea României, iar situația ei geografică și necesitatea ei cu Bucovina obligă pe Nemți să facă planuri strategice având în vedere trei probabilități: România va păstra neutralitatea; România va fi contra lor alături de Rusia sau contra Rusiei alături de puterile centrale”.

Oficiosul rus examinează apoi puterea militară a României, spunând că: „România poate avea 600 mii oameni, mobilizați foarte repede. În ce privește armamentul, regatul român ca și Grecia, era sub influența germană, însă într'un grad mai mic, deoarece ea posedă pulberărie proprie, arsenale, etc. Totuș fara cu care va merge România, va fi ne-

voită s'o aprovizioneze. În timp de pace armata română amintește mult pe cea germană, având un aspect foarte impunător: soldații sunt bine disciplinați, corpul ofițeresc este bine pregătit, având la dispoziție multe școli speciale: pentru ofițeri de stat major există o școală superioară.”

*

La întrunirea partidului conservator marghilomanist din Muscel ținută la Câmpulung, d. Grigorie Cantacuzino, șeful acestui partid din Muscel a făcut o expunere amănunțită a situației României dela începutul războiului și până acum. D-sa a arătat că singura politică ce se putea face, era numai aceea a posibilităților. Această linie de conduită a observat-o partidul conservator de sub șefia dlui Marghiloman în tot decursul evenimentelor. Orice altă politică, ar fi prejudiciat interesele românești ca stat și națiune.

D. Cantacuzino și-a exprimat apoi convingerea că România va putea să-și realizeze dorințele observând cu strictețe politica de posibilități și realități, ce trebuie să fie politica oricărui stat mic, mai ales în situația actuală. Dsa relevă greșeala acelor persoane, cari cred că se va împlini idealul național prin atitudini gălăgioase și interesate.

*

Din București se desminte șvonul lansat de ziarul rus „Birjevița Wiedomosti”, că fostul ministru român d. Nicu Filipescu, va

pleca la Berlin via Copenhaga. Din anturajul dlui N. Filipescu se anunță, că șeful opoziției naționale va veni din Rusia direct la București.

*

Ziarul „Adevărul” din București continuă seria interviewurilor cu politicienii români. Astfel în numărul mai recent numitul ziar publică declarațiile dlui Mihail Antonescu, care spune următoarele:

— Este cert că situațiunea noastră nu este fără dificultăți în urma încercuirii, pe care am lăsat-o să se producă, — o invaziune despre nord sau despre sud este posibilă, dar puțin probabilă — față cu situațiunea actuală și în urma pierderilor enorme de oameni suferite de Germani și de Austro-Maghiari. Însă frica de invaziune nu trebuie să ne facă a pierde conștiința datoriei noastre. Avem desigur o armată excelentă. Sacrificiile făcute de țară pentru ea nu vor fi zadarnice. La momentul hotărîtor ne putem bizui cu toată încrederea pe armata noastră, care este expresiunea cea mai vie a unității naționale.

Ce spectacol măreț ar fi dacă în aceste momente critice toți Românii ar uita orice alte preocupări și s'ar gândi numai la idealul mării și fericirii țării! De ce n'am face și noi ca Francezii cari în momentele mari prin cari trece omenirea sunt absorbiți de un singur sentiment, de o singură idee: salvarea și mărirea patriei?”

*

Legea măsurilor excepționale în România, votată acum un an, va fi modificată în partea privitoare la prețurile maxime și a sancțiunilor dictate contra negustorilor speculanți și călcători ai legii. Proiectul modificărilor va fi depus zilele acestea pe biroul corpurilor Legiuitoare de către primul ministru, d. Ion Brătianu.

Modificările introduse se întemeiază pe următoarele trei principii:

1. Acapararea de mărfuri să fie considerată ca un delict. 2. Deținătorii de articole pentru care sunt fixate prețuri maxime, să fie obligați a declara cantitățile ce posedă. 3. Să se aplice pedepse corporale (închisoare) pentru cazurile de abatere mai gravă de lege și pentru recidivă.

Se nădăjduiește că grație modificărilor proiectate, se va pune frâu speculei care a luat proporții intolerabile.

*

Ni se anunță din București: Ministerul de războiu român, a trimis în misiune specială în străinătate pe d. căpitan A. Păltineanu dela marele stat major al armatei, care a părăsit ieri seară capitala.

*

Ziarele bucureștene scriu că în gara din Câmpina s'a terminat încărcarea celor 45 vagoane cu benzină și a 52 vagoane cu petrol destinate armatei elvețiene. Un colonel și un sublocotenent din armata federală au venit în România pentru a supraveghea încărcarea și vor însoți transportul până în Elveția. Acest stat a mai cumpărat odată dela România aceeași cantitate de benzină și de petrol.

Ne-am văzut..

Lui Dr. P.

Ne-am văzut în zarea lunii
Pentru cea dintâia dată —
Luna 'n serile de vară
Știi și tu; este-o șireată,

Căci preface 'n stropi de aur
Roua de pe flori și iarbă —
Și-apoi picurii din gene
Ni-i preschimbă 'n scumpă salbă...

Luna dă ființă, vrajă
Ne 'nsemnatelor nimicuri —
Și acopere cu umbre
Tot ce nu-i compus din — picuri...

Ea ne farmecă cu basme
Și frumșeiilor fără de nume —
Dar valoare-adevărată
Numai soarele ne-o spune...

...Pentru cea dintâia dată
Ne-am văzut la zarea lunii
— Deci nu cere încă parte
Din acordurile strunii...

II.

Ne-am văzut la zarea lunii
Pentru cea dintâia dată,
Tu 'ncercăi să fii cu spirit,
Eu drăguță — doar sunt fată,
Și în straie 'nzorzonate
Ne găteam frumos cuvântul
— Cine ști 'n ce părți de lume
Ni-l va duce 'n urmă vântul..

...Ieri, când mă priveai din umbră
Și-ascultai caldă-mi cântare,
Mă asemănai șirete
Cu o stea din 'nalta zare,

Reîntors aseară-acasă
„Steaua” se schimbă 'n — schinteie
De 'nzădar vibrează struna:
Azi mă vezi numai — femele...

Livia Rebreanu.

La moartea reginei Elisabeta.

Arad, 4 Martie.

Departa, peste Carpați, în țara Românească s'a stins regina cu părul alb și zimbetul senin. S'a stâns o regină adevărată femeie, care în toate acțiunile vieții sale de Doamnă îndorâtă, artistă și soție a fost condusă de inimă. Iubirea revărsată din acest suflet bogat a devenit un simbol și a caracterizat toate operele Carmen Sylvei. A fost una dintre Suveranele care au purtat îndoită coroană: cea regală și iubirea pentru plăcerile pe care le-a îndrăgit din tot sufletul.

A îndrăgit munții și văile românești cuopotul râului de munte care i-a inspirat plămăirea basmelor minunate, și a făurit minunea de castel în inima munților bătrâni în freamătul brazilor și susurul apei cristaline cari toate vorbeau prințesei îndepărtate a Rinului de țara cărei îi ducea dorul... Și-a îndrăgit neamul vitejilor de război din anul în care s'a glorificat stăpânirea regilor străini de sânge în mintea, inima și sufletul țării. În șirul anilor, în războiul românesc s'a țesut velina din fire de aur pentru doamna care și-a urzit visurile și norocul în mărirea acestui neam.

Și-a dus numele acestui popor dincolo de hotarele țării, reprezentându-l cu falnicul ei nume de poetă. Pe măsură ce laurii mării îi încununau fruntea senină, din aureola strălucitoare se revărsau raze și asupra plăurilor cari au iubit regină cum n'a mai fost iubită alta.

Viața ei bogată în suferinți și clipe senine, astăzi la moartea ei este jeluată de o țară și un neam și o lume întreagă în care a străbătut glasul duios al scrierilor Carmen Sylvei. O viață armonioasă se stânge cu cei șaptezeci și trei ani de muncă fără preget pentru înaintare, frumos și umanitate.

În vârtejul evenimentelor de astăzi ne oprim cu adânc prinos și inimile întristate în fața providenței care a răpit o generoasă regină, adevărată inimă de femeie și suflet de poet.

Moartea reginei.

Până în clipele din urmă a vieții sale, regina Elisaveta nu și-a pierdut conștiința. Noaptea la 2 ore a avut o criză care a fost ameliorată cu inhalatii. La ora 8¹/₂ dimineața repetându-se criza a pricinuit moartea. Perechea regală și principele moștenitor au petrecut noaptea întreagă lângă patul augustei bolnave.

Îndată după încetarea din viață a reginei a sosit la palat ministrul președinte Brătianu, exprimându-și condoleanțele în numele guvernului, ministrul justiției și primarul capitalei pentru a lua nota oficială a morții reginei.

Joi la 2 Martie după amiază s'a ridicat catafalcul în sala mare din palatul regal și începând dela ora 3 p. m. publicul a avut voie liberă să vină să plece genunchii în fața cadavrului celei care a fost mama și Doamna țării.

Inmormântarea.

Inmormântarea reginei Elisaveta se va face cu aceiașă pompă ca a regelui Carol. Coșciugul va fi ridicat și transportat la gara de Nord de unde un tren special îl va duce la mănăstirea Curtea de Argeș locul odihnei vecinice a marelui rege Carol.

Inmormântarea se va face Duminică după amiază la ora 5. Până după solemnitatea funerariilor, în toată țara în semn de doliu pausează orice muncă, petrecere și reprezentații. La ceremoniile transportării cadavrului la gara de Nord, vor lua parte toate autoritățile școlare, militare, și arădenești. În acelaș timp se va ofiția serviciu dumezeesc în toate bisericile din țară. Vineri și Sâmbătă catafalcul va putea fi cercetat de poporul care își jelește slăvita regină.

Boala reginei.

Regina văduvă Elisaveta s'a reîntors în capitală de câteva luni. Sufărind de ochi a fost

chemat expres un medic de specialitate francez care i-a făcut operație reușită. Înainte cu câteva săptămâni a răcit căpătând o gripă care părea de curs ușor. Nu mult în urmă s'au ivit complicații și s'a constatat pneumonie la un plămân, care în zilele ultime a trecut la ambele plămâni.

Țara întreagă a urmărit cu îngrijorare starea sănătății reginei atât de iubite, și prin moartea ei, lasă jale adâncă în toate sufletele românești.

Parentarea din Camera.

Sedințele camerei și a senatului au fost închise în semn de doliu îmbrăcat de toată țara. Primministrul d. I. Brătianu a parentat în cameră în cuvinte emoționante meritele reginei Elisaveta dând expresie durerii tuturor sufletelor românești din prilejul morții reginei văduve. Între altele primministrul a spus următoarele:

— În tinerețele ei, când regina care ne părăsește astăzi pentru totdeauna și-a revărsat razele de binefacere peste neamul nostru, a fost pătrunsă numai de sentimentele frumoase ale unui suflet mare și nobil. O țară întreagă îi datorește prinos de recunoștință și-i păstrează cucernică eternă amintire. Prin toate faptele sale, regina Elisaveta a meritat cu drept cuvânt atribuirea de Mama Țării și a unui popor întreg pe care-l lasă în adâncă jale.

Camera a ascultat profund emoționată parentarea primministrului și și-a suspendat sedințele până după înmormântare care va avea loc Duminică la Curtea de Argeș.

Doliul general al capitalei.

Capitala a îmbrăcat haina de doliu. Toate edificiile, palatele și casele particulare au arborat flamura neagră care vestește durerea unui neam întreag ce-și plânge regina-mamă. Școlile, teatrele, oficiile, universitățile din toată țara și-au suspendat funcțiunile până după actuala înmormântare. Familia regală și toată Curtea a îmbrăcat doliul pentru 6 luni, iar miliția din țara întreagă va jeli 5 luni moartea văduvei marelui rege care i-a creat independența.

Toate ziarele apar în ediții speciale îndoliate vestind lumii moartea reginei, și a scriitoarei apreciate la toate neamurile culte. Noi ne alăturăm durerii și pierderii întreg neamului românesc și deplângem cu lacrimi fierbinți de durere pe cea mai mărită regină a Țării românești.

În atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat postal, sunt cu insistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a couponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de couponul mandatului postal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vădit către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în acelaș timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuie trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Ținându-se seamă de rugămintile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa Adm. ziarului „Românul” și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 4 Martie.

La „Românul” au mai intrat următoarele contribuții pentru orfelinatul din Sibiu:

1. Colecta doamnei Cornelia Stanciu în Brad, Baia de Criș și Crișior:

Comuna Brad:

Marioara Banciu 20 cor., Maria Dr. Suciu 20 cor., Iuliu Papp 20 cor., Aurelia Damian 10 cor., Maria Papp 10 cor., Veturia Dr. Papp 10 cor., Eufemia Timbuș 10 cor., Victoria Boila 10 cor., Cornelia Stanciu 10 cor., Marta Bulza 5 cor., Adam Bolcu 5 cor., Ilie Zerna 4 cor., Vasile Crucin 5 cor., Ella Cătean 4 cor., Olimpia Ometa 4 cor., Maria Rimbaș 4 cor., Sofia Babuțiu 3 cor., Veturia Dr. Câmpean 2 cor., Eugenia Dr. Oprea 2 cor., Lucia și Dorina Albu 2 cor., Toma Oțelu 2 cor., Sofia German 2 cor., Văd. Tecla Popa 2 cor., Ioan Safta 2 cor., Văd. Ioana Stanciu 2 cor., Letiția Draia 2 cor., Lucrăția Cosma 2 cor., Paraschiva Costea 2 cor., Dionisie Petrișor 2 cor., Iosif Sortoc 2 cor., Aron Roman 2 cor., Nicolae Bedea 2 cor., Iulia Imperat 2 cor., Elisabeta Părau 1 cor., Letiția Costea 1 cor., Tecla Boneu 1 cor., Maria Bogdan 1 cor., Dumitru Giurgiu 1 cor., Elena Florea 1 cor., Avisalon Feier 1 cor., Dumitru Siclovian 2 cor., Elena Busa 1 cor., Maria Ronta 1 cor., Petru Cioflica 1 cor., Smarandita Dr. Hărăguș 1 cor., Văd. Maria Bolcu 1 cor., Nicolae Borzea 1 cor., George Iula 1 cor., Marta Dragos 1 cor., Maria Mușat 40 fil., Martin George 4 cor.

Total Brad cor. 207.40 fil.

Comuna Baia de Criș:

Dr. Nicolae Robu 100 cor., Constantin Șerban 50 cor., Victor Stoicoviciu 10 cor., Amalia Bolboca 5 cor., Maria Gligor 5 cor., Eugenia Pop 5 cor., Victor Ancean 4 cor., Letiția Căcioiu 3 cor., Imre Vuk 2 cor., Senior Rusca 2 cor., Eva Rusca 2 cor., Cili Vlad 2 cor., Valeria Roman 2 cor., Iosif Tisu 2 cor., Isac Tisu 2 cor., Nicol. Murărescu 1 cor., Ștefan Descășev 1 cor., Malika Biber 1 cor., Petru Dragos 1 cor., Alexandru Draia 1 cor., Petru Trifan 1 cor., Ioan Trifan 1 cor., George Borbély 1 cor., George Todoran 1 cor., Sucs Iánosné 50 fil., Ioan Berariu 40 fil., Laruța Vuc 40 fil., Petru Rudean 40 fil., Maria Rudean 40 fil., Roza Ioja 30 fil., Lidia Simon 20 fil., Maria Tonța 20 fil.

Total Baia de Criș cor. 207.80 fil.

Comuna Crișior (H. Kristyor):

Valer Ambruș 20 cor., Elena Dr. Glava 10 cor., Imbrus Vagzsina 5 cor., Elena Faur 3 cor., George Bocan 3 cor., Ioachim Florea 2 cor., Ioan Perian 2 cor., George Pleșa 2 cor., Traian Macaveiu 2 cor., Samson Nișca 1 cor., Florița Negruțiu 1 cor., Dănilă Feier 1 cor., Foltin Oprea 1 cor., George Pasca 1 cor., Nicolae Motz 1 cor., Aurel Todorean 1 cor., Nicolae Beca 1 cor., Maria Gabor 24 fil.

Total Crișior 57 cor. 24 fil.

Recapitulare:

Brad	207.40 cor.
Baia de Criș	207.80 cor.
Crișior	57.24 cor.
Suma totală	472.44 cor.

2. Colecta plutonierului Simeon Anca din Carna Mureșiană (care a mai trimis din partea sa 20 cor. pentru orfelinat întru amintirea răposatului său tată Ioan Anca):

Plutonierii: Simion Anca, Supadure 10 cor., George Zobb, Magajia 10 cor., Capor. Galambosi István Szentes 5 cor., Sanit. Dumitru Bojtos, Boiu mare 2 cor., Conducătorii de parte: Ilie Toma, Breaza 6 cor., Nicolae Aldes, Kisvajdalfalva 6 cor., Ioan Taflan, Munda 6 cor., Nicolae Lancresian, Szászsebes 4 cor., Vasile Oltean, Fundata 4 cor., Nicolae Croitoriu, Alsómocs 2 cor., Radu Nistor, Csernatfalu 4 cor., Muncitorii: Nutz Stan, Persány 4 cor., Vasile Govna, Brașov 3 cor., Iarca Nicolae, Hersény

2 cor., Nicolae Komarom, Sebes 2 cor., Todor Oancea, Breaza 2 cor., Georg Vulc, Breaza 2 cor., Zanoab Paler, Lisa 2 cor., Danilă Gabor, Lisa 2 cor., Ioan Fekete, Uzon 2 cor., Pantilimon Stoica, Felsőárpás 2 cor., Nicolae Liebecz, Felsőárpás 1 cor., Ioan Nan, Felsőárpás 1 cor., Teodor Dobrila, Felsőárpás, 1 cor., Nicolae Barb, Felsőárpás 1 cor., Vasile Dătes, Felsőárpás 1 cor., Mateiu Candulat, Oprekereszisiora 1 cor., Mateiu Budac, Oprekereszisiora 2 cor., David Cartian, Oprekereszisiora 1 cor., Ioan Dătes, Felsőárpás 2 cor., Toma Csizmás, Felsőárpás 2 cor., Alexandru Grecu, Felsőporumbak 2 cor., Ioan Francu, Felsőporumbak 1 cor., Ioan Bardas, Felsőporumbak 1 cor., Ioan Iugorean, Felsőporumbak 1 cor., Silca Spiridon, Felsőporumbak 1 cor., Stan Comșia, Felsőporumbak 1 cor., Logyin Dorobancz, Alsóporumbak 1 cor., George Stoica, Alsóporumbak 1 cor., Ioan Vulk, Alsóporumbak 1 cor., Ilie Păstea, Alsóporumbak 1 cor., Constantin Marcu, Alsóporumbak 1 cor., Novac Marcu Score 4 cor., Ioan Marcu, Score 1 cor., Gligori Halmagye Score 2 cor., Aurel Muntean, Serata 42 cor., Nicolae Streza, Serata 2 cor., Ioan Rotea, Serata 1 cor., Nicolae Stănculea, Serata 1 cor., Ioan Barb, Kolun 2 cor., George Recsan, Fogaras 2 cor., Mihai Sz. Pacular, Bölön 1 cor., Mihai N. Pacular, Bölön 1 cor., Toma Tampa, Brașov 2 cor., Toma Fugaciu, Brașov 2 cor., Dumitru Oltean, Brașov 2 cor., Simion Papp, Brașov 2 cor., Nicolae Cimpoca, Brașov 2 cor., George Capeta 2 cor., Ioan Popa, Barnadea 2 cor., Nicolae Man Maros Szt. György 1 cor., George Puskas, Bölön 1 cor., Teodor Forgács, Hildveg 2 cor., Bucur Mogan, Fundata 2 cor., Vorovenian Emil, Fundata 2 cor., Ioan Bangalz, Fundata 2 cor., Nicolae Baza, Fundata 2 cor., Teodor Farkas Mezőrűcs 1 cor., Petru Belean, Mezőrűcs 2 cor., Ötvös Alexandru, Mező-Szt.-Márton 1 cor., George Dumitras, Bacsfa 2 cor., Teodor Peskerus, Görgényoroszfalu 1 cor. 20 fil., Ștefan Szakács, Görgény Szt. Imre 1 cor., Ioan Hubaian, Barczarozsnyó 2 cor., Ioan Tohenean, Vidombac 2 cor., Vasile Gisoiu, Brașov 2 cor., Styopu Iacob, Kacsulata 2 cor., Ilie Pisu, Codlea 2 cor., Nicolae Cristolovean, Codlea 2 cor., Ioan Francu, Alsócomuna 1 cor., Ioan Oprea, Alsócomuna 2 cor., Simion Muntean, Czénka 1 cor., Georg. Sirbu, Lindisior 2 cor., Ferencz Serban, Maros Szt. György 2 cor., Nicolae Zogan, Bethlen 2 cor., George Morariu Kisborozsnyó 2 cor., Dumitru Samuila, Brașov 1 cor., Ioan Rehocean, Kutfalva 2 cor., Vasile Rehocean, Kutfalva 2 cor., Angyel Haius, Sard 2 cor., Berci Georg. Sard 2 cor., Simion Spatacean, MagyarCserged 2 cor., Nicolae Boits, Bolgárcserge 2 cor., Dan Kristian, Bolgárcserge 2 cor., Partenie Trif, Alsógald 2 cor., Ioan Morariu, Alsógald 2 cor., Ioan Belk, Alsójára 2 cor., Vasile Teodor, Alsójára 2 cor., Varga Peter, Mezőrűcs 2 cor., Tecusian George, Codlea 2 cor., Jensch András, Codlea 2 cor., Kucu Lajos, Csernátfa 2 cor., Ioan Micskes, Csernátfa 2 cor., Wierischer Sigmund, Csernátfa 2 cor., Pandrea George, Otohán 80 fil., Ferar Silvester, Vulcan 40 fil., Han Galetean, Netot 20 fil., Ioan Luca, Barczarozsnyó 40 fil., Paul András, Kosva 20 fil., Nicolae Fițian, Bacsfa 40 fil., Ioan Lingurar, Bacsfa 40 fil., Vasile Muntean, Nagyölvös 80 fil., Micla Constantin, Mezőpogacs 40 fil., Ioan Szabadi, Mezőszabad 40 fil., Vasile Graur Mezőszabad 40 fil., Calefariu Nistor, Serata 40 fil., Dan Morariu, Serata 20 fil., Nicolae Dogariu, Oprekereszisiora 20 fil., Nicolae B. Pacular, Bölön 1 cor. 20 fil.

Suma: 226 cor.

3. Colecta preotului militar Zaharie Bulzan, poșta de campanie 23 dela institutul sanitar al diviziei de honvezi din Ardeal Nr. 38. („Cei-ce pentru noi sângele și-au dat, pentru sângele lor să dea toți, căroră Dumnezeu le-a dat.”)

Ofițerime:

Lakatos Iános, preot militar rom. cat. 10 cor., Zaharie Bulzan, preot militar gr. or. rom. 20 cor., Dr. Romul Petric, medic militar 10 cor., Victor Cătean, cadet 10 cor., Ioan Zador, locotenent 6 cor., Vuskan, sublocotenent 5 cor., Romul Dan, cadet 8 cor., Kapdehou, voluntar 5

cor., Krulich, cadet 3 cor., Dr. Czel, medic militar 5 cor.

Feciorime:

Petru Simtion din Sibiu 2 cor., Nicolae Morariu din Pianu de jos 1 cor. 40 fil., Martin Andree, Sászmagyarós 1 cor., Schlosser Andrei 20 fil., Ioan Bursu, Ulcea de sus 1 cor. 10 fil., Simion Stanciu, Straja 2 cor., Nicolae Bizi, Agnita 1 cor., George Puican, Parabant 1 cor. 20 fil., Nicolae Roșca, Rogogel 50 fil., Avram Lazar, Luman 1 cor., Höss Ferencz 40 fil., Teodor Farcaș, corp. 40 fil., Szöllösi Dimitru 40 fil., Nicolae Popa 1 cor., Ioan Nan inv. Râșnov 4 cor., Mihail Schiller 40 fil.

Suma cor.: 100.—

4. D. Aurel Constantinescu director executiv la banca „Cordiana” din Fofeldea filiala Agnita ni-a trimis în folosul orfelinatului din Sibiu 10 cvote dela „Plugarul” însoțire economică în Blaj în valoare de 100 cor. plus interesele pe 3 ani à 5 cor., deci în total 115 cor.

Scrisorile referitoare dimpreună cu libelul de plată Nr. 769 dela „Plugarul” le-am trimis la consistoriul arhidieceșan gr. or. român din Sibiu.

Reasumare:

Colecta Nr. 1	472.44 cor.
Colecta Nr. 2	226.— cor.
Colecta Nr. 3	100.— cor.
d. A. Constatniescu	115.— cor.
Suma:	913.44 cor.
Transport din Nr. 39,	16.669.19 cor.
	17.582.63 cor.

Note:

1. În numărul 35 am publicat că doamna **Măricara Munteanu** (născ. Dancășiu) din Idiciu a contribuit pentru orfelinat 40 cor. Acum ulterior doamna Munteanu ne scrie, că la acea sumă d-sa a dat numai 3 cor 68 fil., iar restul de 36 cor. 38 fil. le-a colectat dela femeile sărace din Daia și anume au contribuit la acea colectă următoarele:

Câte 2 cor. a donat: Monica Dragomir, Ana Popa, Poesa Bertalan. Câte 1.50 cor.: Ana Bicisiu. Câte 1 cor.: Maria Tampian, Ana Popa, Fica Băcel, Munica Popa, Nicolae Popa, Vasile Cămpăan, Nicolae Necota. Câte 80 fil.: Nicolae Galea, Ana Negrea, Fira Dragomir, Axenie Tătar. Câte 60 fil.: Kis Aron, Balas János. Câte 50 fil.: Lina Ferlea, Floare Tempian, Mariuța Dragomir, Belőni Zsuzsa. Câte 40 fil.: Ana Marcu, Maria Serban, Maria Popoviciu, Mariuța Holom, Ana Marca, Florica Roman, Catalina Serban, Maria Chifra, Sia Tătar, Isidor Tifa, Maria Precup, Raveca Tempian, Nicolae Serban, Ana Horhoiu, Maria Bichiș, Zălieu Serban, Mariuța Hentiu, Meder Rozsa. Câte 30 fil.: Amalia Popa, Nica Horhoiu, Maria Horhoiu, Catalina Serban, Lina Popa, Marișca Bogdan, Raveca Tătar, Ludovica Precup, Ana Varga, Mariuța Tempean, Ana Serban, Lina Bichiș, Maria Nacu, Veronica Popa, Tot János, Tot Cati. Câte 20 fil.: Ieronim Dragomir, Mariuța Tămpăan, Fimia Popa, Mariuța Terbea, Vasile Spătar, Maria Popa, Bölőni Maria, Nicolae Horhoiu. Câte 10 fil.: Nicolae Popa, George Popa și 8 fil. Ana Popa.

2. În numărul 29 am publicat, că dela **Petru Durec** Feldpost Nr. 36 au intrat 36 cor. pentru orfelinatul din Sibiu. Acum ulterior ni se scrie, că acea sumă a fost colectată dela următorii soldați aflători pe frontul de luptă dela nord: Petru Purec (Tievaniul-mare) 2 cor., Ioan Ghicia (Greovaț) 4 cor., Ioan Micluța (Valeadeni) 2 cor., C. Achim (Valeapai) 2 cor., Petru Cristescu (Teregoa) 1 cor., Achim Moisă (Bărbosu) 2 cor., Gheorghe Grozdan (Jidovin) 2 cor., Solomon Cocora (Ciudanovița) 2 cor., Achim Cărbăș (Jidovini) 4 cor., Simion Martaloga (Corneareva) 2 cor., Adam Cărd (Doelin) 2 cor., Vasile Morgan (Coșteiul-mare) 2 cor., Simion Luca (Jidovin) 4 cor. și Ioan Big din Sătmăr (Negrești) 3 cor. În total 36 cor.

3. D. **Dănilă Cereguț** încă în 15 Ianuarie n. a trimis administrației acestui ziar suma de 30 cor., din care 10 coroane, pentru fondul ziariștilor, iar 20 coroane pentru orfelinatul din Sibiu în loc de cunună pe mormântul eroului **Tiberiu Neda**. Cele 10 cor. pentru fondul ziariștilor s'au administrat destinațiunei lor, iar cele 20 cor. trimise pentru orfelinat se cuprind în suma generală de 7226 cor. 88 fil. arătată în Nr. 14 din 1916 al acestui ziar.

4. Tot astfel corporalul **Vichentie Farchescu**, Feldpost Nr. 81 a trimis o colectă pentru orfanii soldaților

căzuți o sumă de 82 cor. încă în luna Noemvrie 1915. Baniile aceștia asemenea se cuprind în suma generală de 7226 cor 88 fil., arătată în Nr. 14 din 1916 al acestui ziar.

Războiul european.

Comunicate oficiale.

Budapesta, 3 Martie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe toate trei fronturile liniște deplină.

Berlin, 3 Martie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La sud-est dela Ipern, pe malul canalului, Englezii au năvălit în poziția Bastiol ocupată dela ei la 14 Februarie, și au înaintat chiar într-o linie îngustă până la tranșoul nostru din rândul întâi. De aici însă i-am respins imediat. Unele puncte din poziția Bastiol reușesc să și-o țină. Spre sud dela canalul La Bassée în urma unei explozii dușmane, s'a dezvoltat în fața liniei noastre luptă violentă apropiată. În Champagne canonadele artileriei dușmane au devenit foarte vehemente. În Argonne și în pădurea Bolante (la nord-est dela Chalade) am respins cu ușurință un atac parțial al Francezilor. După puternice preparative artileristice date pe vărfurile ostice dela Meusa am curățit satul Douamont trăgându-ne liniile spre vest și sud dela fortificația panterată în poziții mai favorabile. Am făcut peste 1000 prizonieri și am luat 6 obuziere. Aviatorii noștri au bombardat cu succes trupele franceze din fortificația Verdunului. Locotenentul Immelmann a împușcat deja al nouălea aparat dușman spre est dela Douamont, cel mai recent este un biplan englez, cu doi ofițeri, dintre cari unul a murit, al doilea a fost grav rănit.

Pe frontul oriental: La Dünaburg, spre est dela Friedrichstadt și pe liniile Serwetsch și Scazza s'au dat lupte de patrulare.

Pe frontul din Balcan: Nici un eveniment de importanță.

Enver pașa în Caucaz.

Constantinopol. — Enver pașa a plecat în Caucaz.

Anglia solicită ajutorul Japoniei.

Copenhaga. — Lui *Petersburger Börsenzeitung* i se anunță din Tokio: Refugiându-se din portul Argentinei mai multe vapoare germane, Anglia s'a adresat Japoniei cu cererea să ia asupra-și apărarea apelor din ostul canalului Suez.

Nouă ofensivă rusească în hotarul Basarabiei?

Zürich. — *Schweizerische Telegrafische Information* scrie după ziare din București, că preparativele militare din Basarabia dau de bănuț o nouă ofensivă rusească pentru care se fac mari plasări de trupe. Ninsorile au îngreuiat foarte mult activitatea rusească, trebuind transporturile armatelor să stagneze mai multe zile. La București se svonește că aceasta ofensivă rusească este la dorința expresă a Francezilor, cari speră prin noua luptă ce se va da să-și ușureze situația de pe frontul lor.

Deschiderea camerei italiene.

Lugano. — Mercuri în 1 Martie a fost deschisă camera italiană. Deputatul **Bissolati** a dat expresie îngrijorărilor Italiei pentru luptele dela Verdun. Franța fie asigurată — a spus Bissolati — că Italienii luptă la Isonzo nu numai contra Austro-Ungariei ci și contra Germaniei. El roagă pe președintele camerei să comunice Franței solidaritatea italiană cu armele franceze.

Președintele Marcora a răspuns că va împlini cererea deputatului Bissolati. Președintele parentând pe deputații morți pe câmpul de luptă, a spus că regretă, că nu le-a fost dat să-și vadă visul cu ochii, mărirea Italiei.

Expozeul primului ministru bulgar.

Sofia. — Cu prilejul discuției asupra mesejului primului ministru Radoslavov, răspunzând la vorbirile oratorilor opoziționiști și-a expri-

mat bucuria pentru schimbarea în bine a raporturilor dintre opoziție și guvern. Primul ministru bulgar a vorbit apoi despre evenimentele care au determinat Bulgaria la intrarea în războiu. Serbia a concentrat 9 divizii la granița bulgară, Bulgaria nu s'a mai văzut asigurată la hotarele ei, iar Sassonow trimițând o notă amenințătoare, actualul guvern precum nici un alt guvern n'ar fi dat alt răspuns. Relevând succesele obținute până acum de armata bulgară primul ministru a spus că are asigurări din partea Germaniei că teritoriile, pe cari se găsesc armatele bulgare acum vor face parte din viitoarea Bulgaria. Cu statele învecinate raporturile sunt cât se poate de bune. Turcia a arătat dorința de a avea relații bune cu Bulgaria, renunțând la Kirkkilisse.

Mari concentrări de trupe rusești la sudul Basarabiei.

Tulcea. — In sudul Basarabiei, în apropiere de Reni și de Ismail, se concentrează numeroase trupe rusești, ale căror mișcări se pot observa și de pe țărmul românesc al Prutului. Se afirmă că aceste trupe urmează a fi transportate pe frontul din Caucaz pe Marea Neagră, și în acest scop flota rusă a și început să încerce supraviețuirea malului turcesc și bulgaresc. Trupele vor fi pornite dela Odessa, Sevostopol și Nicolaev.

Comunicatele statelor majore francez, belgian și englez.

Paris. — Statul major francez a dat în 2 Martie la orele 3 după amiază următorul comunicat: In Artois, la ost dela soseaua ce duce dela Neuville la Folie am făcut să explodeze o mină săpată sub o scobitură mai veche, pe care a pus stăpânire dușmanul. Noua scobitură am ocupat-o. In regiunea Verdunului dușmanul a bombardat cu violență Morte Homme. La înălțimea Oie, între Malancourt și Porges, precum și la trecătoarea principală peste râul Meuse acțiune mai puțin intensivă de artilerie. Spre ost dela Meuse și pe câmpia Voevre, dușmanul a întreprins către seară, după o violentă preparare cu artileria un animat atac împotriva pozițiilor noastre de lângă Fresnes. Prin contraatac l'am alungat pe dușman imediat din acele puncte ale pozițiilor, în cari a putut străbate să-și pună piciorul. In Lorena canonada împotriva fermei St. Marie a ținut mai multe ore. A urmat apoi un atac al dușmanului spre ost dela Bredange, care însă s'a prăbușit deplin. Tentativele de atac a unei părți dușmană mai numeroasă în valea Lauch, împotriva posturilor noastre le-am respins cu granate de mână.

Seara la orele 11: In Belgia artileria noastră a bombardat cu efect distrugător fortificațiile dușmane ce se găsesc spre ost dela Steenstraete. Intre Some și Oise, bateriile noastre au distrus o lucrare dușmană. In Champagne în regiunea Beauvraignes, bateriile noastre au nimerit în imediata apropiere de Suipe un aeroplan dușman. Aparatul s'a prăbușit arzând în pozițiile germane. In Argonne am continuat tragerile artileristice concentrice la nord de Hardsee, precum și împotriva pădurii Cheppy. La nord de Verdun, precum și pe câmpia Voevre activitatea artileristică care pierduse din intensitate în zilele anterioare s'a potențat esențial în cursul zilei pe întreg frontul, mai cu seamă la Morte Homme, împotriva înălțimii Poivre și în împrejurimea dela Douaumont. In acest din urmă punct au urmat canonadei mai multe atacuri, extraordinar de violente. Trupele noastre au respins atacurile decimând prin focul lor răndurile dușmanului. Bateriile noastre au răspuns pretutindeni cu energie la tragerile artileriei dușmane și au bombardat căile intermediare ale dușmanului. Tunurile noastre cu tir la distanță mare au bombardat gara dela Vigneulles. Observatorii noștri au semnalat incendii în două puncte.

Au fost nimerite mai multe trenuri, iar o locomotivă a explodat. In Alsacia superioară în sectorul Sappos activitate artileristică de ambele părți. O escadră a noastră a aruncat în noaptea trecută 44 bombe de diferit calibru asupra gării dela Chamblay cari par a fi pricinuit pagube considerabile. Cu toate că s'a deschis un foc violent împotriva lor, aviatorii noștri s'au întors neatinși.

Aviatorii noștri au mai aruncat 40 bombe în cursul zilei asupra gării Bensdorf, iar 9 bombe pe câmpul de aviație al dușmanului dela Avricourt.

Comunicat belgian din 2 Martie: Acțiune artileristică, mai cu seamă în partea nordică a frontului, lângă Steenstrate lupte cu bombe.

Comunicatul englez din 2 Martie: Joi înainte de amiază am întreprins atac împotriva tranșeeilor de pe înălțimea canalului Ypern—Comines. Înălțimea aceasta am pierdut-o în 14 Februarie, iar acum am recăștigat-o. Tot odată am ocupat și o parte mică proeminentă din linia originală a Germanilor. Câteva ore în urmă dușmanul a întreprins un contraatac, dar l'am respins. Am făcut 180 prizonieri, printre cari 4 ofițeri. Azi de ambele părți, acțiune artileristică intensă între Virstaat și Boesinghe.

Comunicat rusesc despre Erzerum.

Arad, 4 Martie.

Agentia Wolf anunță din Petrograd: Comunicatul oficial rusesc datat la 29 Februarie despre câmpul de războiu din Caucaz este următorul:

Comunicatul oficial turc din 21 Februarie anunță că retragerea Turcilor din Erzerum îndreptată spre vest, s'a făcut fără vre-o pierdere și toată prada lăsată de Turci în cetate a fost cucerită de sistem vechi. Comunicatul turc, desminte totodată știrea că la ocuparea Erzerumului am capturat optzeci mii Turci și o mie tunuri. Acelaș comunicat turc accentuează că Erzerum n'a fost fortificat ci oraș liber care n'a avut nici o importanță militară. Statul major rusesc constată față de comunicatul turc că Erzerumul este cea mai bine întărită fortificație a Turciei Asiatice, este cheia și legătura celor mai importante drumuri a liniilor din Armenia și Anatolia în direcție vestică și peste tot în întreaga Turcie dincolo de Caucaz. Fortificația a fost întărită de către Turci în cursul acestui an cu ajutorul Germanilor.

Scutit de lanțul munților foarte greu de trecut din ambele părți, Erzerum a fost o mare piedecă a ofensivei noastre.

Cetatea a căzut după cinci zile de asediu. Turcii au desvoltat o rezistență nespuse de îndârjită ceea ce dovedește mulțimea cadavrelor înghețate. Armata din Caucaz a urcat coastele cele mai precipitate a munților uriași pe cari i-a ținut cu obstacole de sârmă și după vehemente preparative artileristice a asaltat și ocupat cetatea. Atacul îndreptat împotriva întăriturilor liniei principale de apărare a ținut dela 11 până la 15 Februarie. După ocuparea fortificațiilor din aripa stângă, era vădită și cea a celorlalte linii și întărituri. In cursul atacurilor mult multe regimente turcești au fost nimicite cu desăvârșire, altele împreună cu ofițerii au ajuns în captivitate. In cea dintâi linie am răpit 197 tururi de diferit calibru, iar în linia interioară 126. In centrul întăriturilor din Erzerum am găsit numeroase magazine cu material de războiu.

Resturile trupelor demoralizate turcești se retrag în neorânduială în direcție vestică. Unele corpuri de armată nu mai dispun decât de 3000—5000 puști și câteva furgoane.

Ofițerii și soldații turci făcuți prizonieri în cursul urmăririi lor în interiorul brăului de fortificări ale Erzerumului se plâng împotriva comandei lor, care este supusă cu desăvârșire directivei germane. Germanii au părăsit Erzerumul înainte de atacul fortificațiilor, ceea ce a produs în rândurile — foarte încurcate tuacești, și mai mare panică și desorientare.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foil. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stîmă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

INFORMATIUNI

Arad, 4 Martie 1916.

Văduvia Peleşului.

Isi plânge Peleşul Doamna și făuritoarea poveștilor prinse în clipe senine și liniștite din ropotul valurilor cristaline ale râului sburdalnic de munte. Isi plânge Peleşul Zina munților care i-a dus faima minunată în poveștile piscurilor pleșuvi scăldați în soare și lumină albă de zăpadă. Murmurul râului vioi cu undele lui spumegând arginții și curate ca un vis de regină poetă, au desmierdat cu ropotul lor asurzitor și dulceag dorurile și plâsmuirile sufletului înălțat de poezie.

Se îmbracă în jale Vârful cu dor și frații lui stăpâni peste întinderea de hotare a țării românești, la șoapta tânguită ce le-o duce freacăta codrilor bătrâni, dat cu sfială în adierea ce clătină brazii cari știu să plângă. Isi jeluiește inima munților românești Stăpâna care la umbra lor a dat lumii poezia sufletului ei minunat de creatoare. Jelește castelul din povești de cât care mai măreț n'a plâsmuit dor și dorință. Isi plânge Zina cu zimbetul mai senin decât ce împresoară cuibul împărătesc cu terasele și turnulețele scăldate în soare, plânge Peleşul văduvit alături de poporul românesc blajin și bun care în haina lui modestă, curată și albă se prosternă la catafalcul reginei care-a fost mama țării, a orfanilor, orbilor și tuturor celor obidiți.

Brazii seculari din vecinătatea castelului și-a isvorului care va duce dorul stăpânei rămâne pustiu și trist îngropându-și astăzi regina care le-a glăsuț și înțeles șoaptele line și tainice. Văduvit rămâne codrul care împrejmuește mărețul castel Peleş unde a trăit o regină care a strălucit numai bunătate și seninătate.

Parastas pentru arhimandritul Augustin Hamsea. Astăzi în 4 Martie n., a. m. s'a slujit în capela mănăstirii Hodoș-Bodrog parastas în memoria egumenului acelei mănăstiri, arhimandritului Augustin Hamsea. Parastasul a fost pontificat de însuș P. S. Sa episcopul Aradului Ignatie I. Pap.

Demisia dlui C. Stere din rectorat. Se anunță din Iași: In seara zilei de 28 Februarie n. la orele 6 jum. s'a întrunit senatul universitar local pentru a proceda la lichidarea completă a crizei universitare. A prezidat d. C. Stere. Senatul — după puține discuții — decide, în unanimitate, ca să revie asupra tuturor pedepselor date studenților din Iași, cu ocazia scandalului provocat la conferința, ce urma să o ție d. V. Arion, în aula Universității locale. S'a revenit asupra pedepselor privitoare la societățile studențești, cât și asupra celor privitoare la luarea dreptului de a se prezenta la examene. După darea hotărârii, d. Stere anunță — în mod oficial — că și-a înaintat irevocabil demisia din rectorat, dlui ministru al cultelor și instrucției. Demisia e concepută în termeni lungi și e motivată prin aceea, că greva studențească nu e rezultatul inițiativei tineretului universitar, ci e pornită chiar din îndemnul unor profesori universitari, ceea ce-l determină să nu mai poată rămâne în fruntea unei Universități, unde nu e agreat de unanimitatea corpului profesoral. Cu aceasta conflictul dintre Senat și studențimea ieșană se consideră complet aplatat.

Pentru orfelinatul din Sibiu. Cetim în *Independance Roumaine* dela 1 Martie: O grupă de doamne și d-șoare din Ardeal și societatea bucureșteană au vândut alaltăieri în străzile capitalei medalii și agrafe cu efigia lui Mihai Viteazul, în folosul orfelinatului din Sibiu. Rezultatul se crede că a fost foarte fructifer, judecând după medalile și agrafele purtate de un număr foarte considerabil de persoane. Toți deputații și senatorii din cameră și senat, purtau alaltăieri la butonieră aceste medalii.

† Lucreția Dr. Lohan n. Madincea a încetat din viață în Lugoj Joi, în 2 Martie st. n. c. la 10 ore din zi, în etate de 41 ani. Rămășițele pământești ale defunctei au fost așezate spre vecinică odihnă azi Sâmbătă, în 4 Martie în cimitirul român din Lugoj, după ritul bisericeii gr. cat. române.

Pe defuncta o jelesc: Dr. Vasile Lohan pro-

iesor gimnazial în Seghedin ca soț. Irina Lohan ca fiică. Ioan Madincea, canonic lector al bisericeii catedrale gr. cat. rom. din Lugoj ca tată. Catarina Madincea ca mamă. Dr. Toma Madincea, medic ces. reg. de stab în Viena, Victor Madincea inginer, Iuliu Madincea rig. în drept ca frați. Mărioara Madincea ca soră.

† **Văd. Maria Popa** nasc. Lazar a decedat Miercuri în 1 Martie a. c. în Beiuș în etate de 73 ani. Rămășițele pământești ale răposatei au fost așezate spre vecinică odihnă Vineri în 3 l. crt. în cimiterul gr.-or. rom. din Beiuș. O deplâng: Demetriu Popa, paroh și Emilia Popa măr. Făt ca fiu și fiică, Rozalia Lazar măr. Sabău și Ioan Lazar funcționar de stat în Budapesta ca soră și frate precum și nenumărate rudeni.

Dăruiri. D. Ioan Lazar funcționar de stat în Budapesta, în loc de cunună pe sicriul răposatei sale surori văd. Maria Popa nasc. Lazar, a dăruit pentru orfelinatul din Sibiiu și fondul ziariștilor câte 20 cor.

† **Văd. Maria Simon** născută Marienescu, a reposat în 1 Martie st. n. a. c. în Lipova în etate de 82 ani. Rămășițele defunctei au fost așezate spre vecinică odihnă după ritul gr. oriental în cripta familiară din Lipova în cimiterul din deal, în 3 Martie.

Pe defuncta o jelesc: Iulia Dogé nasc. Simon fiică. Cornelia Dogé, Marioara Dogé măritată Dr. Montia nepoate. Dimitriu Dogé ginere. Dr. Emil Montia nepot. Eugenia Dogé strănepot și mama Ilus. Gregoriu Marienescu frate. Ecaterina Ioanovics nasc. Simon cumnată.

Conferința profesorului V. Pârvan. Se anunță din București: D. profesor V. Pârvan a ținut Vinerea trecută o foarte interesantă conferință despre orașul Histria. Subiectul acestei conferințe ținută la Academia română a tratat descoperiri bazate pe studii speciale ale conferențiarului, de mare importanță pentru istoria Românilor.

Rectificare. În foiletonul din numărul nostru de azi-dimineață s'au strecurat următoarele greșeli: în titlu s'a cules Ioan în loc de *Alexandru* cum într'adevăr este numele de botez al regretatului căpitan Candrea și cum s'a și inserat în cuprinsul foiletonului; apoi, în pag. primă, coloana primă, rândul al 8-lea de sus în jos s'a cules „drag” în loc de *urgisit*, este vorba de *urgisitul* Stripa unde este mormântul eroului nostru.

La Librăria „Concordia” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Săteanului. Cu ilustrațiuni și mape din războiu (Sibiiu), 30 fil.

Calendarul dela Cluj 20 fil.

Calendarul diecezan (Arad) 50 fil.

Cucu. Calendar umoristic 30 fil.

Calendarul poporului (Sibiiu) 40 fil.

Banii să se trimită înainte adăugând pentru porto de fiecare calendar 10 fil. Pentru cele trimise în chipul acesta Librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se trimită separat 25 fil. până la greutatea de un chilogram.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul C. B. în D. — Am primit toate scrisorile de cari faci amintire. Le vom publica îndatăce avem loc pentru ele, deocamdată lucrurile actuale nu ne permit. Primiți mulțumirile noastre pentru serviciile prețioase ce ni le faceți. Salutări.

Dlul T. Cris. Cu toatecă suntem foarte indulgenți față de creațiile cari au, cum spuneți, „din nimbul zărilor aprinse”, din scrisoarea celui voinic n'am putut nimic da pentru tipar.

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de primul rang.

Cronica femenină.

Comoarele noastre naționale.

I.

Dacă fiecare dintre noi și-ar lua osteneala, și ar avea interesul să cunoască comorile poporului nostru n'are decât să facă excursiuni prin ori care ținut locuit de Români. Vorbesc despre comoară etnografică, care s'a modernizat atât de mult în timpul din urmă, și acolo însă unde pare că nu-i mai puteam da de urmă, se mai păstrează resturi din aceasta comoară.

Dacă ne-am duce prin unele ținuturi ardelenice și bănățene, găsim sate cari și-au păstrat toată bogăția etnografică în originalitatea ei, moștenită pe urma secolilor, cu regret va trebui să facem constatarea însă, că numai prea puține ținuturi au rămas scutite de modernismul care a contribuit la dispoziția artei noastre etnografice. Inovațiile și modernizările au răpit mult din ceea ce a fost. Cauti sate de-a rândul și nu mai găsești blidare vechi cu scobituri, încreștături și pictură veche. Lipsesc polițele, blidele și ulcioarele de zeci de ani, culmile, podoaba pereților, și a ferestrelor au început să fie înlocuite cu marfă de târg, fără valoare și lipsită de gust.

Azi măne doar din muzee vom mai putea cunoaște toată bogăția comorilor noastre etnografice. Costume vechi, de o execuție originală și curată, moștenită din bătrâni, cum sunt cele din jurul Bistriței, Ilmbav, Zlatna, Râșnov, Munții Apuseni, Banat, etc. Azi măne nu vor mai fi decât mândria dulapurilor de sticlă din muzeul istoric-etnografic din Sibiiu, cel al dnei M. Cosma, echivalent, chiar mai bogat în multe obiecte de felul acesta decât al Asociației, și a particularilor cari au avut fericirea și avantajul să-și poată procura de cu vreme din aceste adevărate minuni de meșteșug, mărturia gustului și destoiniciei țărancelor noastre.

Astăzi ne este inima îndurerată văzând cum dispar aceste mărturii din trecut, prin cari ne-am susținut viața etnică națională. Toate puhoaiile streine, de cari am fost amenințați în cursul veacurilor, au reușit să-și înlăturească influința lor în aceste execuții, n'au reușit însă să le nimicească cu desăvârșire decât în ținuturile unde elementele streine sunt în număr preponderant, sau acolo unde marfa ovelască recla-magianță, mai ieftină, mai ușoară de procurat a reușit să ocupe teren, grație spiritului comercial al celor interesați. De câțiva ani încoace, dela inaugurarea muzeului etnografic al Asociației și dela activitatea începută tot atunci cu o propagandă laudabilă și energică urmată aparițiilor celor două albume de cusături și broderii și a caștelor ieftine și bine alese cu motive ușoare, cari s'au lăsat în toate ținuturile locuite de Români, în pătura intelectuală s'a prins dragostea și apreciere pentru aceste motive ale noastre, bogăția și mândria pe care nu ne-o poate răpi și contesta nimeni.

Modele nefânșite de broderii artistice de toată brânza: cămăși, bluze, șorțe, fețe de masă, batiste, covoare, galoane în toate culorile și execuțiile, și alte obiecte practice și de ornamentație de lux se pot compune cu atâta gust și artă după aceste motive păstrând toată originalitatea culorilor și modelelor noastre. Dispunem de o bogăție enormă de motive românești, lipsite de influința demi-slavă, ungurească, bulgară, rusească, cari dau cel mai bizar amestec al costumelor țărancelor noastre, și cari influențe le-au lăsat urme regretabile. Podoabele motivelor noastre originale pot da cea mai superbă bogăție a unei garderobe regești chiar.

*

Munca tuturor reuniunilor de femei din Ungaria și Ardeal s'a dezvoltat în acest senz anii din urmă, și ne este foarte recent încă tabloul feerie al saletelor de bal cari reprezintă cea mai fidelă icoană a comoarelor noastre. Nu se poate aprecia în măsură destul de mare aceasta activitate binefăcătoare, care grație stăruinței și priceperii celor chemați și-a ajuns cu multă satisfacție scopurile urmărite.

Câtă senzație și sinceră admirație au produs costumele originale, necunoscute până atunci! Și ce tablou de valoare reală și metăgăduită față cu așazisele „costume naționale” purtate la rare ocazii înaintea acestei evoluții, cari erau o adevărată bătaie de joc a portului nostru original din diferitele ținuturi. Aceste revendicații au îndeplinit îndoițele ținte: aprecierea artei noastre naționale, rafinând gustul publicului pentru aceste comoare de bogăție neîntrecută și cunoașterea diferitelor noastre porturi de prin toate țin-

turile locuite de Români. După scurtă vreme s'a evidențiat un vădit și foarte remarcabil rezultat. În locul îmbrăcăminte de mai înainte, executat după fantesie și cea mai desăvârșită lipsă de noțiunea costumului țărănesc, iile cusute cu buchete de flori culdese de prin jurnalele de modă și colorate după chibzuiala proprie cu vânat-galben-roșu, poalele de croiala fustelor de modă, cătrînțele compuse din mătăsă, catifea, și alte stoffe de felul acestora în culori stridente provăzute cu broderii în aur, flori imprimate cu mătăsă colorată iarăși în culorile naționale, sau cu desenuri fantesiste executate și marcate cu bănișori de aur sau argint, pentru ca să lucească; drept complectare a acestor oribilități caricaturiste urma o vestă neagră, roșie, sau altă culoare, de catifea, în spate cu o broderie în culorile naționale, cari reprezintă cele mai adevseori un buchet de flori copiat de pe o carte postală ilustrată, panglică trei-culori (sau neîngăduită fiind, era înlocuită cu una roșie sau albastră) la brâu, gât, în păr și unde numai se putea drept decorație — iată costumul nostru țărănesc de acu-s câțiva ani, care a dispărut aproape cu desăvârșire din șirul adevăratelor noastre porturi țărănești din toate ținuturile, de când a pornit laudabila acțiune a Reuniunilor de femei. Publicul nostru s'a instruit și a învățat ce va să zică un costum românesc original, purtat și îmbrăcat fără considerații de modă — așa cum îl îmbracă țărâna noastră din ael ținut.

La început s'a sfîit lumea să îmbrace opinci dacă vrea să fie originală, sau să-și abandoneze părul încrețit și pieptenătura modernă nepotrivită cu portul țărănesc. Abia după scurtă vreme însă s'a putut constata dorința expresă și nizuința de a îmbrăca costumele numai în felul lor original.

Și-n curând s'au remarcat cele mai laudabile rezultate ale stăruințelor date. Caricaturile și compozițiile fantesiste deadreptul compromițătoare pentru minunatele execuții originale, în curând au fost înlocuite cu cele mai vechi și originale porturi țărănești din Bistrița, Săliște, Tulgheș, ținuturile bănățene, făgărășene, Toplița, etc. Rezultatele obținute însă nu ne pot mulțami pe deplin, ci sunt menite să dea îndemn de muncă pe care trebuie s'o urmărim și în viitor.

T. B.

Ultima ora.

TURCII TRIMIT NOUI TRUPE ÎN CAUCAZ.

Petrograd. — Criticul militar *Mihailovschi* scrie în *Ruskoie Slovo*:

„Mersul evenimentelor pe frontul caucazian depinde acum de întăririle turcești cari vin acum din Apus și de faptul dacă ele ne vor opri la timp la granițele Armeniei. Întăririle acestea, după știrile sosite în Petrograd, se ridică la 3—4 divizii, iar după informațiunile venite din Tiflis se ridică la 6 divizii, din cari 2 sunt germane”.

GERMANII BOMBARDEAZĂ VERDUNUL.

Basel. — Artileria grea germană a început Miercuri să bombardeze cetatea Verdun. Gigantica canonadă e îndreptată împotriva cetății din direcția ostică.

VASE DISTRUGĂTOARE DE TORPILE AU BOMBARDAT TRAPEZUNTUL.

Rotterdam. — Vase distrugătoare de torpile, rusești au bombardat cu violență Trapezuntul. Comunicatul oficial rusesc anunță că flota rusească blochează portul dela Trapezunt.

ENTENTA SE ASTEAPTĂ LA UN ATAC ÎMPOTRIVA SALONICULUI.

Sofia. — După o telegramă din Atena din sectorul ostic al regiunii dela Monastir a fost semnalată apropierea infanteriei, cavaleriei și artileriei dușmane cari înaintază spre pozițiunile întărite ale Francezilor.

Pe frontul nordic al Macedoniei grecești s'au observat deasemenea mișcări de apropiere din partea dușmanului.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

A apărut
cea mai bună
carte de rugăciuni,
întocmită de preotul **Petru E. Papp**. Ea
se vinde în folosul școalei românești din
Pocola susținută de ambele confesiuni.

Pește de vânzare.

Sărătură proaspătă din România, de crap,
ciortocrap, crăpcian și știucă vând cu pre-
țul dela 1.80 Cor. până la 2.80 Cor. kgmul,
în butelii de 200—300 și fără buteli dela
20—50 kg.

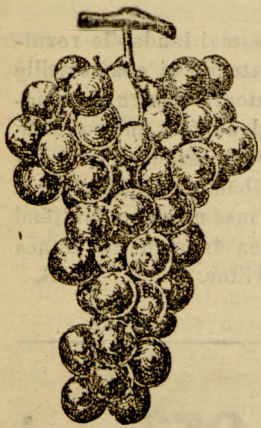
Se află de vânzare la

IOAN HERȚIA
Sibiu (Nagyszeben)
Rozmaringasse Nr. 1.

(He 2622—2)

CUPRINUL

(material pentru stropit) înlocuște bine și
ieftin piatra vântată. De vânzare la:
Kovács Soma és Társa, Arad.

Ultoi de viie

soiu american neted și cu
rădăcini, diferite soiuri,
garantând pentru veritabi-
litatea lor, furnizează în
asortimentul cel mai bogat
cunoscuta și încrezută firmă.

„Kisküküllőmenti első
szőlőoltvány telep”

Proprietar:

Friederic Caspari
Mediaș, (Medgyes)
comit. Târnava-mare (Nagy Küküllő m.)

Cereți preț curent ilustrat!

Acest preț curent cuprinde toate scrisorile de recunoștință
sosite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de
a face comanda ori care proprietar de vie poate cere în-
formații verbale sau la scris dela persoane cunoscute
relativ la încrederea de care se bucură numita pepinieră

CROITORIE DOMNEASCĂ ÎN DEVA. : ::

Cu onoare aduc la cunoștința on. public,
că am deschis croitorie domnească în
clădirea „ORIENT” vis-à-vis de otelul
„Crucea albă” în Deva. — În urma exce-
lentei mele legături sunt în situația de
a mulțumi și cele mai delicate pretențiuni.
— Pentru 3—4 comenzi în provincie merg
personal la fața locului. — Rugând bine-
voitorul sprijin al on. public,

sunt cu stimă

KINDA S. croitor pentru
domni.

Se caută

o domnișoară română,

tânără, din casă bună, care vorbește perfect
limba maghiară, la doi băieți de 7 și 8 ani.
Ofertele să se adreseze la administrația
ziarului.

(Co 2614—5)

FARMACIA
KÁRPÁTI JÁNOS,
ARAD, ÎN COLȚUL PIETEI BO
SZA ISTVÁN, vis-à-vis de gara trenului electric.

Teasc pentru uloiu,
învărtire perpendiculară cu mâna,
de vânzare cu prețuri favorabile la:
Kovács Soma és Társa,
:: **Arad.** ::

PETRINJENAR IOAN

EXPORT IMPORT DE GHETE.
Opinci, la revânzătorii li se acordă cu
prețuri permanente de fabrică. — De pă-
rechi cu ramburs, gata tăiați p. copii dela
9 cor. în sus, p. adulți dela 12 cor. în sus.

BUDAPEST, VI., Király-u. 10. II. udvar.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per-
dele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru
curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hai-
nele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în
negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în
croitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

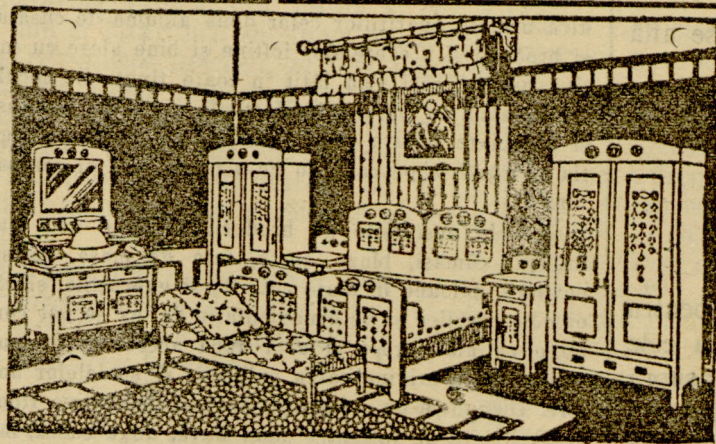
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălia și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

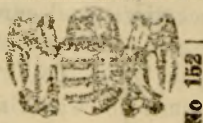
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumita
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz)

pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 112)

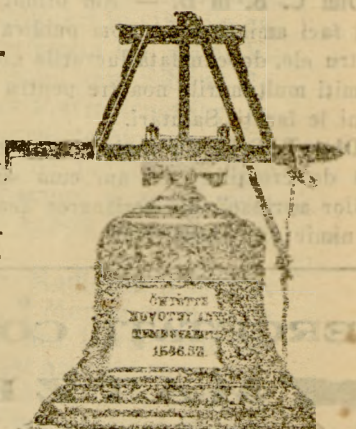
Premiat cu medalia cea mare la expoziția națională din București în 1906.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare fiind astfel scu-
tite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de
dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor
vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

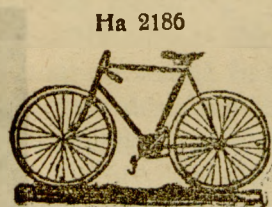
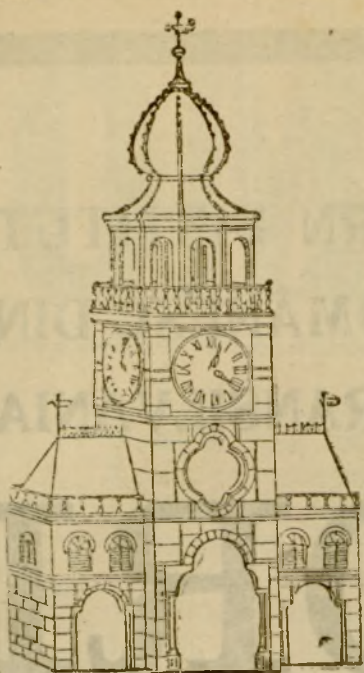
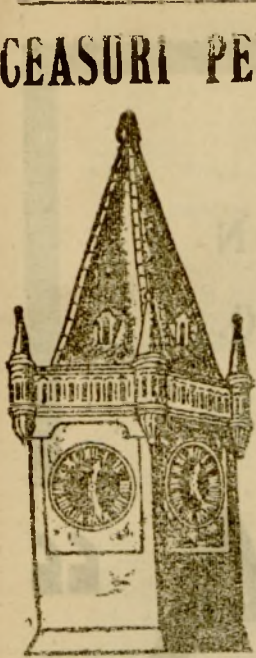
CEASURI PENTRU BISERICI.**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

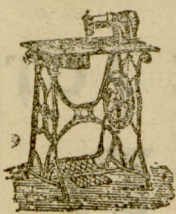
Livrantul diecezelor gr. or. și gr. catol.

Ha 2186

F. HACK

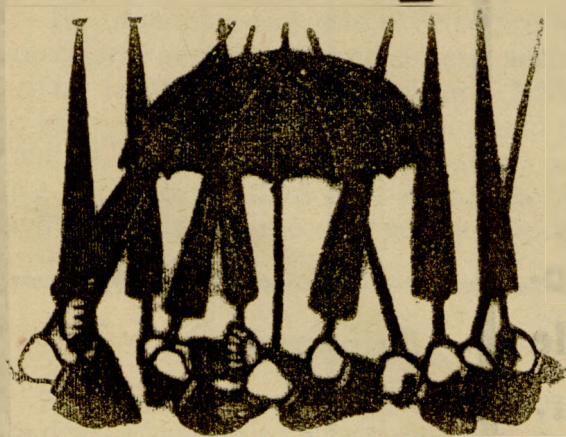
mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută totfelul de lucrări în branșa aceasta și anume:
mașini de cusut, biciclete, gramofone,
aparate cinematografice, aparate fotogra-
fice, instrumente speciale și brevetate, pre-
cum și introducerea curentului electric și
rețea telefonică.

Serviciuprompt și conștiințios. :: :: Prețuri ieftine.

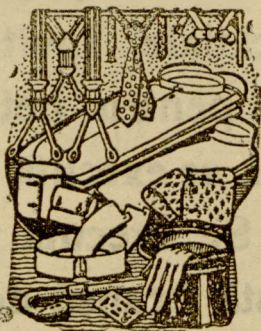
Undese pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante**PLOIERE?**

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitate cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună;

Cămeși de modă albe și colorate
GULERE și MANGETE
albe și colorate; BATISTE de buzunar;
BRATELE; CRAVATE pentru gulere
simple și duble; CĂMEȘI din păr de
camilă; CIORAPI și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit“.

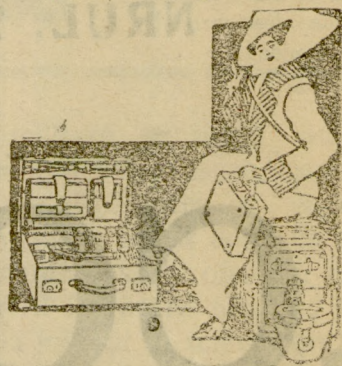
ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE

O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR

Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovățuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în
depozit. Toate articolele din branșele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efep-
tuesc prompt și conștiințios.**SZLANNÁR ÉS RÓTH**întreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă,
biserici, altare, icoane și fresco, totfelul de
lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de
sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane.
Auritori și pictarea tablourilor staționare.

VESTE DIN GERMANIA.

Am cumpărat 23.000
părechi de ghete,
moda cea mai nouă de calitate
bună (din piele), pentru copii,
p. fete, pentru femei și pentru
bărbați. O parte din aceasta
comandă a sosit așa, că vân-
zarea lor o începem deja
la 6 Martie n., cu
prețuri obicinuite.

**BURSA DE GHETE
(CIPŐTÖZSDE)****ARAD, BULEVARDUL ANDRÁSSY NR. 22.**

TELEFON NRUL 10—44

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patre ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri
moderate :**